

การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ปริณิธานพันธ

ของ

พิทยวรรณ อากาศวิภาต

10 พ.ย. 2537

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา
เมษายน 2537
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.ประสพ แสนคำเครือ)

.....กรรมการ

(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน

(อาจารย์ ดร.ประสพ แสนคำเครือ)

.....กรรมการ

(อาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 15 เดือน พ.ศ. 2537

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความรู้และความกรุณาจากอาจารย์ ดร.ประสพ แสนคำเครือ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรรมการที่ปรึกษาที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษาช่วยเหลือ สนับสนุน ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม การวิจัยครั้งนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ อาจารย์ชุตินา ชมดี อาจารย์สายหยุด ศิริภากรณ์ อาจารย์พนิดา กุลพิบูลย์ และอาจารย์ ดร.ไพลิน นุกุลกิจ

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรทุกท่านของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม พร้อมนี้ขอขอบพระคุณอาจารย์ฉวีวรรณ ลัทธิธรรม อาจารย์อภิรดี ธเนศวร และอีกหลายท่านที่ไม่สามารถกล่าวนามได้ทั้งหมด ที่ทุกท่านได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการร่วมในการสอบปากเปล่า โดยให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ คุณฉลอง อากาศวิภาต และคุณณรงค์ มงคลศรีสกุล ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จ

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นภักดีคุณครูเวทิตาแก้วบิดา มารดา และบูรพาจารย์ ผู้มีพระคุณของผู้วิจัย

ทิพย์วรรณ อากาศวิภาต

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	การจัดองค์การวิทยาลัยพยาบาล	7
	การบริหารงานวิชาการ	10
	ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ	10
	หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ	11
	ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ	14
	การจัดการเรียนการสอน	16
	การจัดแผนการเรียน	17
	การจัดตารางสอน	17
	การจัดชั้นเรียน	18
	การจัดอาจารย์เข้าสอน	19
	การทบทวนบทเรียน	20
	การเลือกตำราเรียน	21
	การสอนซ่อมเสริม	21

การจัดห้องสมุด	22
การนำผลการวิจัยไปใช้	23
การนิเทศการศึกษา	25
ความหมายของการนิเทศ	26
ลักษณะงานนิเทศการศึกษา	26
หลักการนิเทศการศึกษา	27
กิจกรรมในการนิเทศการศึกษา	31
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการศึกษา	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา	35
การวัดและประเมินผล	36
ความหมายของการวัดและประเมินผล	37
หลักการวัดผลการศึกษา	38
วัตถุประสงค์การประเมินผลการศึกษา	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล	40
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการวัดและ ประเมินผล	44
หน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ..	45
หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการ	46
หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ	47
หน้าที่และความรับผิดชอบของวิทยากร	48
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
งานวิจัยในประเทศ	50
งานวิจัยต่างประเทศ	50
สรุป	51
สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า	52

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
	เครื่องมือและวิธีการสร้างเครื่องมือ	56
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	57
	การจัดกระทำข้อมูล	58
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	63
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	97
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	97
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	97
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
	การวิเคราะห์ข้อมูล	98
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
	อภิปรายผล	100
	ข้อเสนอแนะ	109
	ข้อเสนอแนะ ในการวิจัย	110
	บรรณานุกรม	111
	ภาคผนวก	119
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	129

9	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อการ การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้าน การนิเทศการศึกษา จําแนกเป็นรายข้อ	79
10	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้าน การวัดและประเมินผล จําแนกเป็นรายข้อ	82
11	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากรยี่ ที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการจัด การเรียนการสอน จําแนกเป็นรายข้อ	85
12	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากรยี่ ที่มีต่อการบริหาร งานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการนิเทศ การศึกษา จําแนกเป็นรายข้อ	88
13	ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากรยี่ ที่มีต่อการบริหาร งานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการวัดและ ประเมินผล จําแนกเป็นรายข้อ	91
14	เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย พยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จําแนกเป็นรายด้าน	94
15	เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของ วิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จําแนกเป็นรายด้าน	95
16	เปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรยี่ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย พยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จําแนกเป็นรายด้าน	96

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการวิทยาลัยพยาบาล	9
---	--	---

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร จำแนกตามวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	54
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ	64
4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่าย วิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ จำแนกเป็นรายด้าน	65
5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการ จัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ	67
6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการ นิเทศการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ	70
7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร ที่มีต่อการ บริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการ วัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ	73
8 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ที่มีต่อ การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้าน การจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ	76

บทที่ 1

บทนำ

บทนำ

ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศนั้น เครื่องมือที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้การพัฒนาบรรลุจุดมุ่งหมายคือ การศึกษา (อุทัย บุณประเสริฐ, 2532 : 184) การจัดการศึกษาสามารถดำเนินการได้ทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ สำหรับการศึกษาในระบบนั้นสถานศึกษามีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง เพราะสถานศึกษาเป็นแหล่งรวมวิทยาการต่าง ๆ ที่จะพัฒนาและเสริมสร้างคุณสมบัติต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาเป็นการศึกษาในระบบที่จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ผู้บริหารการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งจัดเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เพราะว่าการบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนดำเนินการในการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเป็นพลเมืองที่มีความรู้ มีคุณธรรม สามารถประกอบอาชีพได้และดำรงตนเป็นพลเมืองดี ช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (อุทัย ธรรมเดโช, 2531 : 76) จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญ เป็นภารกิจหลักของผู้บริหารและครูอาจารย์ที่จะต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ อย่างมีความรู้ความเข้าใจ เพื่อให้การจัดการศึกษาสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วิชาชีพพยาบาลเป็นการศึกษาในระบบแบบหนึ่งที่มีความจำเป็นต่อสังคม ในปัจจุบันถือว่าพยาบาลเป็นวิชาชีพสาขาหนึ่งที่ขาดแคลน (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2535 : 1 - 2) ดังนั้นในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) กระทรวงสาธารณสุข จึงได้กำหนดแผนผลิตพยาบาลระดับวิชาชีพขึ้น ปีละประมาณ 1,500 คน และพยาบาลระดับเทคนิค (ต่ำกว่าปริญญาตรี) ปีละประมาณ 3,000 - 4,000 คน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถสนองตอบต่อความต้องการพยาบาลที่เพิ่มสูงขึ้นตามอัตราการขยายตัวของสถานบริการสุขภาพทั้งภาครัฐและเอกชน การขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรมและโรงเรียนระดับต่าง ๆ (ชื่นชม เจริญยุทธ, 2535 : 157)

รายงานผลการวิจัยพบว่า ในการดำเนินการผลิตพยาบาลในแต่ละปีมีนักศึกษาพยาบาลลาออกกลางคันจำนวนเพิ่มสูงขึ้นทุกปี จำแนกเป็นระดับปริญญาตรีร้อยละ 43.1 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 34.8 สาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลออกกลางคันคือ มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาชีพ ผลการเรียนรู้อ่อน มีปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิต (กลุยา ต้นติผลชีวะ และคนอื่น ๆ, 2536 : 55 - 67) การลาออกของนักศึกษาพยาบาลนับเป็นการสูญเสียจำนวนพยาบาลที่พึงได้ตามเป้าหมายและเป็นการสูญเสียค่าทางการศึกษาอย่างสูง นอกจากนั้นการเร่งการผลิตพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุขมาโดยตลอดตั้งแต่แผนพัฒนาการสาธารณสุขฉบับที่ 5 ทำให้อาจารย์พยาบาลของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ต้องรับภาระงานหนัก ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะพัฒนางานทางวิชาการ มีการโอน ลาออกของอาจารย์พยาบาลสูง ประกอบกับการเพิ่มจำนวนอาจารย์ได้ไม่เกินร้อยละ 2 ต่อปี จึงทำให้วิทยาลัยพยาบาลขาดแคลนอาจารย์พยาบาลค่อนข้างมาก อัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาประมาณ 1 : 18 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้เป็น 1 : 8 - 1 : 4 (คณะพยาบาลศาสตร์, 2536 : 174)

จากสาเหตุการลาออกกลางคันของนักศึกษาพยาบาลและภาวะขาดแคลนอาจารย์พยาบาลดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาทางด้านการบริหารการศึกษาแล้ว จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาพยาบาลเป็นอย่างมาก (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535 : 21) จึงเป็นเหตุจูงใจให้ผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่ร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่งในกระทรวงสาธารณสุข สนใจและเห็น

สมควรที่จะทำการศึกษากิจการงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อจะได้นำผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถไปให้บริการด้านสุขภาพอนามัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาลที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาลที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะนำไปเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลสำหรับใช้วางแผนในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการพยาบาลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสาธารณสุข ในการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาผู้บริหาร

วิทยาลัยพยาบาลและคณาจารย์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ให้มีความคิดเห็นสอดคล้อง มีทิศทางการทำงานร่วมกันชัดเจนมากยิ่งขึ้นในการบริหารงานวิชาการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหา ทฤษฎี ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะการบริหารงานวิชาการที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลของวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 24 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาล

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่จะศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 965 คน เป็นบุคลากรของวิทยาลัยพยาบาล 24 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2536 จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

2.1.1 ผู้อำนวยการ จำนวน 24 คน

2.1.2 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 24 คน

2.1.3 วิทยากร จำนวน 917 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 ผู้อำนวยการ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2.2.3 วิทยากร สุ่มจากประชากรทั้งหมด โดยวิธีการของ เครซี และ

มอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ตามตารางสัดส่วนที่กำหนดไว้ได้จำนวน 269 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วิทยาลัยพยาบาลเป็นชั้น

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรควบคุม ได้แก่ สถานภาพในการดำรงตำแหน่ง

3.1.1 ผู้อำนวยการ

3.1.2 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

3.1.3 วิทยากร

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวนตามงาน 3 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.2 ด้านการนิเทศการศึกษา

3.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. วิทยาลัยอาชีวศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาอาชีวศึกษาในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งจัดการเรียนการสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ระดับปริญญาตรี) และ/หรือหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ระดับต้น (ต่ำกว่าปริญญาตรี) หลักสูตรการศึกษาระดับอาชีวศึกษาต่อเนื่อง (2 ปี) จำนวน 24 วิทยาลัย อาชีววิทยาลัยอาชีวศึกษาทุกแห่งใช้หลักสูตรและมีหลักการบริหารวิชาการเป็นแนวทางเดียวกัน

2. การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับกิจกรรมทางวิชาการของวิทยาลัยอาชีวศึกษาโดยการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมงานให้มีคุณภาพทั้ง 3 ด้าน คือ

2.1 การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดแผนการเรียนการสอน การจัดตารางสอน การจัดทำโครงการสอน บันทึกการสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน การสอนซ่อมเสริม การจัดการบริการการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

2.2 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำส่งเสริมสนับสนุน ร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดโดยจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

2.3 การวัดและประเมินผล การวัด หมายถึง กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัดโดยใช้เครื่องมือวัดที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้หารายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะวัดว่ามีปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่า ตัดสินวินิจฉัยและสรุปสิ่งที่ได้รับจากการวัดอย่างมีหลักเกณฑ์และมีคุณธรรม ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทราบว่าผลการเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดหรือไม่

3. ผู้อำนวยการ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารระดับสูงสุดในวิทยาลัยพยาบาล หรือรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ปีการศึกษา 2536

4. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หมายถึง ผู้รับผิดชอบงานบริหารของฝ่ายวิชาการหรือผู้ที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ปีการศึกษา 2536

5. วิทยากร หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งวิทยากรเป็นข้าราชการประจำและปฏิบัติงานด้านการสอนอยู่ในวิทยาลัยพยาบาล ปีการศึกษา 2536

6. ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิด การลงความเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรในวิทยาลัยพยาบาลที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล โดยแยกเป็น 2 ประเด็นคือ

6.1 ความคิดเห็นที่ปฏิบัติจริง หมายถึง การลงความเห็นว่าเป็นการปฏิบัติที่เป็นจริงในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล (ตามข้อ 2)

6.2 ความคิดเห็นที่ควรปฏิบัติ หมายถึง การลงความเห็นว่าจะได้ปฏิบัติอย่างเต็มที่หรือปฏิบัติให้ดีกว่าการปฏิบัติที่เป็นอยู่จริงในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล (ตามข้อ 2)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวง
สาธารณสุข ผู้วิจัยได้ศึกษาคำรา เอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับหัวข้อ
ดังต่อไปนี้

1. การจัดองค์การวิทยาลัยพยาบาล
2. การบริหารงานวิชาการ
 - 2.1 ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.2 หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
 - 2.3.1 ด้านการจัดการการเรียนการสอน
 - 2.3.2 ด้านการนิเทศการศึกษา
 - 2.3.3 ด้านการวัดและประเมินผล
3. หน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดองค์การวิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีหน้าที่จัดการศึกษาอบรม ส่งเสริม
การศึกษาพยาบาลให้เป็นไปตามแผนพัฒนาสาธารณสุขและสังคมของประเทศ โดยผลิตพยาบาลที่มี
ความรู้ความสามารถทางสังคม มีศีลธรรมจรรยา มีค่านิยมที่สอดคล้องกับสังคมไทยและความ
ต้องการด้านบริการสุขภาพของประเทศ การจัดการศึกษาจึงตระหนักถึงปัญหาสุขภาพอนามัยของ
แต่ละชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลอันจะนำไปสู่เป้าหมายการมีสุขภาพดีถ้วนหน้า วิทยาลัย
พยาบาลในฐานะเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีภาระหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ
(สถาบันพัฒนากาลังคนด้านสาธารณสุข. 2536 : 5)

1. จัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทางการพยาบาล และการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสาธารณสุข
2. ศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาการศึกษาและการบริการพยาบาล
3. บริการวิชาการแก่สังคม เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน
4. ทานุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม เพื่อปลูกฝังสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดี มีระเบียบวินัย คุณธรรม จรรยาบรรณ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม

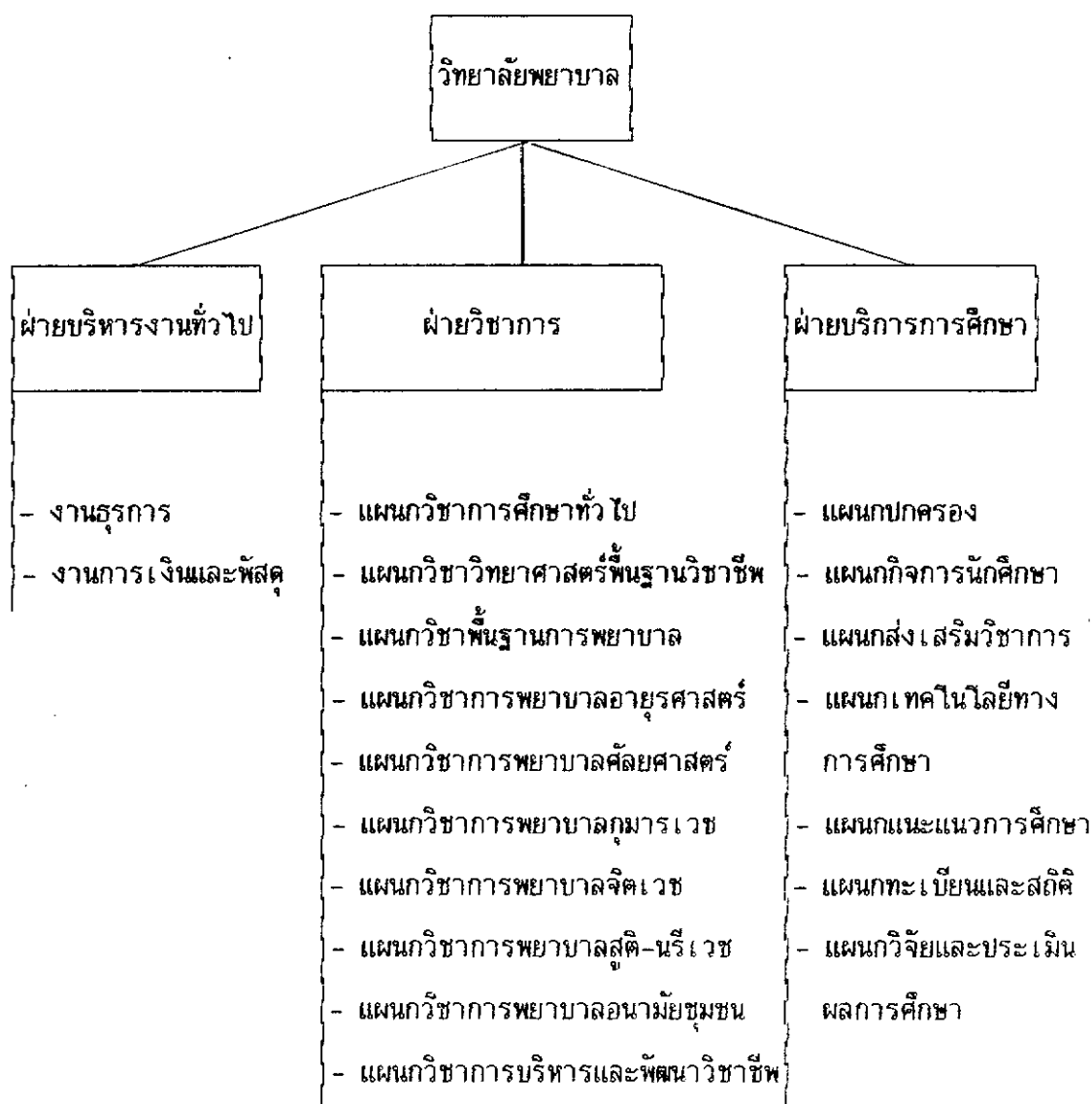
หลักสูตรการศึกษาพยาบาลของวิทยาลัยพยาบาลมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. หลักสูตรพยาบาลพื้นฐาน หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (4 ปี) และหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ระดับต้น (2 ปี)
2. หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง หมายถึง หลักสูตรที่จัดขึ้นภายหลังจากสำเร็จการศึกษาพยาบาลพื้นฐานมาแล้ว ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต (พยาบาล) หลักสูตรการสอนการพยาบาลในคลินิก หลักสูตรการพยาบาลและผดุงครรภ์ (เฉพาะกาล) และหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ปี 3 - 4

การจัดองค์การในวิทยาลัยพยาบาลมีความเป็นอิสระ สามารถดำเนินงานได้คล่องตัว และกว้างขวางทั้งด้านการบริหารงานและด้านวิชาการ โดยแบ่งเป็น 3 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบในงานธุรการ งานการเงินและพัสดุ
2. ฝ่ายวิชาการ มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผน ดูแล ควบคุมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแผนกวิชาต่าง ๆ จำนวน 10 แผนก วางแผนการสอนและดำเนินการสอน ผลิตเอกสาร ตำรา อุปกรณ์การสอน ศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อหาข้อมูลมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน และแก้ไขปรับปรุงการสอน งานนิเทศการสอนของอาจารย์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนการวัดและประเมินผลการศึกษาของทุกแผนกวิชา งานเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม และงานประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

3. ฝ่ายบริการการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการพัฒนาการศึกษา ปกครอง นักศึกษา สนับสนุนงานกิจการนักศึกษา ส่งเสริมวิชาการ ดูแล วัสดุทัศนูปกรณ์ และแนวทางการศึกษา ทะเบียนและสถิติ วิจัยและประเมินผลการศึกษา ร่วมกับฝ่ายวิชาการ ดังแผนภูมิการแบ่งส่วน ราชการวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 5) ต่อ ไปนี้

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2534 : 5)

จากแผนภูมิการแบ่งส่วนราชการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ดังรายละเอียดข้างต้น แสดงให้เห็นว่าในการดำเนินการผลิตบุคลากรทางการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลมีการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยที่มีลักษณะเฉพาะ ไม่เหมือนสถานศึกษาอื่น ๆ โดยตรง กล่าวคือในเรื่องภาระหน้าที่การบริหารหน่วยงานมีความสอดคล้องใกล้เคียงกับหน่วยงานการศึกษาทั่วไป แต่ในเนื้อหาวิชาที่เปิดสอนนั้นมีความแตกต่างจากหน่วยงานทางการศึกษาทั่วไปค่อนข้างมากทั้งในด้านวิชาชีพและด้านตัวผู้เรียน ฉะนั้นงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทั้งการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั่วไป และการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ดังจะกล่าวต่อไปนี้

การบริหารงานวิชาการ

ความหมายและความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนหรือสถานศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ภิญโญ สาธร, 2526 : 324 ; กฤษณ์ ศรีสุภะ, 2527 : 17 ; อารมย์ เพชรชื่น, 2528 : 116) เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ส่วนองค์การ อินทรมพรรย์ (2525 : 161 - 162) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการคือการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน ตลอดจนการอบรมศีลธรรม จรรยาและความประพฤติของนักเรียน เพื่อให้เป็นคนดีมีความรู้ความสามารถที่จะนำมาหาเลี้ยงชีพได้ มีความสุข ความพอใจตามมาตรฐานและสภาพความเป็นอยู่ และสามารถช่วยเหลือพ่อแม่เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควร

การบริหารงานวิชาการเป็นงานสำคัญ และเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งให้การเรียนการสอนของสถานศึกษานั้น ๆ ประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยให้ผู้เรียนเป็นคนมีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถ มีจริยธรรม และมีคุณสมบัติตามที่สังคมต้องการและหลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้แล้วการบริหารงานวิชาการยังเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาอีกด้วย (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2535 : 16) หากมองการบริหารงานวิชาการในดำเนินงานของสถานศึกษาจะหมายถึง

งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินผลมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้วหมายถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอนเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จะเห็นได้ว่างานด้านวิชาการเป็นงานสำคัญและครอบคลุมงานต่าง ๆ กว้างขวางมาก สถานศึกษาจะเจริญหรือเสื่อมลงขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการทั้งสิ้น เพราะงานวิชาการมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างผู้เรียนให้เป็นคนที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติเฉพาะตามที่กล่าวมาแล้ว ดังนั้น การที่จะบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จและเกิดผลดีแก่ผู้เรียนไม่ใช่เรื่องง่าย ความสลับซับซ้อน ความละเอียดประณีตในสาระทางวิชาการต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผนทางปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาของตนไปสู่ความเป็นเลิศนั่นเอง ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลก็เช่นเดียวกัน มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องจัดการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องเหมาะสมและมีคุณภาพ เนื่องจากการผลิตบุคลากรทางการพยาบาลมีลักษณะพิเศษต่างจากวิชาชีพอื่น ๆ เพราะต้องปฏิบัติต่อชีวิตมนุษย์

หลักการและกระบวนการบริหารงานวิชาการ

เนื่องจากงานด้านวิชาการมีงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย การบริหารงานแต่ละอย่างจึงมีเทคนิคและหลักการที่แตกต่างกันไปในรายละเอียดของงาน แต่หลักการที่สำคัญร่วมกันที่ควรนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการตามที่ กิตติมา ปรีดีศิลป์ (2532 : 48 - 49) สรุปไว้มีดังนี้

1. จัดทำแผนงานวิชาการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลัก
2. การบริหารงานวิชาการมุ่งการร่วมมือกันทำงาน
3. ควรจะกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้ผู้ปฏิบัติ

4. ควรส่งเสริมผู้ร่วมงานให้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
5. ริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานวิชาการ
6. ผู้บริหารควรใช้เทคนิคการส่งเสริมคนอื่น ๆ มากกว่าการสอนคนอื่น
7. มีการให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน
8. ควรมีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
9. ให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายของการสอนทุกวิชาที่รับผิดชอบ
10. ติดตามและประเมินผลงาน

ส่วน ฟรานซิส (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 21 ; อ้างอิงมาจาก Francis. 1978 : 1192) ให้หลักการบริหารงานวิชาการไว้ 2 ประการคือ

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือนักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตรโดยไม่ล่าออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ นั่นคือนักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ความสามารถ ทักษะ และเจตคติที่ดี

กระบวนการบริหารงานวิชาการที่ กิตติมา ปรีดีคิลก (2532 : 50 - 51) และ ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 19 - 20) ได้ทำการศึกษาไว้ สรุปได้เป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนวางแผนก่อนดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องกำหนดนโยบาย และวางแผนงานด้านวิชาการ เกี่ยวกับการวางแผนงานวิชาการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตรการจัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน จัดครูอาจารย์เข้าสอน จัดทำโครงการสอน จัดตารางสอน จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน การลงทะเบียนเรียน การบูรณิเทศน์นักศึกษา เพื่อให้ งานดำเนินไปตามเป้าหมายและขั้นตอนของแผนที่วางไว้ โดยให้คณะครูอาจารย์มีส่วนร่วมในการวางแผนด้วย

2. ขึ้นดำเนินงาน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ผู้บริหารจะต้องจัดและดำเนินงาน รวมทั้งควบคุมดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ได้แก่

2.1 งานการสอนตามหลักสูตรโดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นภาระนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติการสอน

2.2 งานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการ เช่น การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม มีการจัดชุมนุมต่าง ๆ มีการจัดแนะแนวการศึกษา และการให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้า

2.3 งานเกี่ยวกับการบริการ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมให้มีการให้บริการเกี่ยวกับการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการสอนและอุปกรณ์ต่าง ๆ มีการจัดรวบรวมเอกสารการสอน คู่มือครู รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. ขึ้นส่งเสริมควบคุมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม สนับสนุน ควบคุม ปรับปรุง พัฒนาและประเมินผลงานด้านวิชาการดังนี้

3.1 สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ กำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับสถานศึกษา สร้างความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการของผู้เรียน กับจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา จัดหน่วยงานให้สามารถดำเนินงานตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ สรรหา และคัดเลือกบุคลากรที่มีความรับผิดชอบทางวิชาการ จัดสรรเวลาและสถานที่ให้แก่งิจกรรมการเรียนการสอน จัดสรรวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ ติดต่อสื่อสารสร้างสัมพันธ์ภาพกับชุมชนเพื่อทราบความต้องการของชุมชนและจัดวางเป้าหมายได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังต้องมีการรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วย

3.2 ส่งเสริมงานวิชาการและจัดบรรยากาศทางวิชาการ ผู้บริหารควรสนับสนุนที่จะให้การปฏิบัติงานด้านวิชาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กิจกรรมที่ควรจัดเพื่อสนองและเสริมบรรยากาศทางวิชาการ ได้แก่

3.2.1 จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการ อาจเป็นคณะครูอาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกัน หรืออยู่แผนกวิชาเดียวกันมาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

3.2.2 ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรม ชมรม หรือสมาคมทางวิชาการเพื่อปรึกษา และเผยแพร่งานวิชาการให้กว้างขวางขึ้น

3.2.3 ส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือวารสารเผยแพร่ หรือมีการประชุมสัมมนา ค้นคว้าวิจัยอยู่เสมอ

3.2.4 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้และวุฒิสูงขึ้น โดยให้โอกาสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะ และเพื่อจะได้นำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน

3.2.5 การเรียนในห้องเรียนควรจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของสถานศึกษา เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสามารถ ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล หรือแบ่งแบบคละ การจัดครูอาจารย์เข้าสอนควรคำนึงถึงความสามารถ ความถนัด และวุฒิของผู้สอน รวมทั้งวิธีการที่มีส่วนส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ เช่น จัดอาจารย์ประจำชั้น จัดอาจารย์ประจำวิชา หรือจัดอาจารย์สอนเป็นทีม

นอกจากนี้ในการส่งเสริมและควบคุมงานวิชาการ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น หรือริเริ่มสิ่งใหม่ ควรจะได้กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ ไปให้ทุกคน ถึงแม้ผู้บริหารจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถทำงานโดยลำพังได้ ดังนั้นจึงควรให้ผู้ร่วมงานมีอิสระเสรีทางความคิดและการเรียนการสอน ซึ่งเรียกว่า เสรีภาพทางวิชาการ ผู้บริหารควรกระทำอย่างยั่งยืนในการให้เสรีภาพทางวิชาการแก่ผู้ร่วมงานโดยเฉพาะอาจารย์ผู้สอน

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การบริหารงานวิชาการมีขอบข่ายกว้างขวางมาก กิจกรรมที่จัดว่าเป็นงานวิชาการของสถานศึกษานั้นแม้นักการศึกษาหลายคนได้เสนอไว้แตกต่างกันในรายละเอียด เช่น วิจิตร วรุตบางกูร และ สุปิทยา อีระกุล (2523 : 32) ให้ความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการแบ่งออกเป็น 9 ประการคือ วัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีการบริหาร หลักสูตรและ

ประมวลการสอน ตารางสอน อุปกรณ์การศึกษา แบบเรียนและหนังสืออ่านประกอบ การจัดแบ่งหมู่ นักเรียน การนิเทศการสอน การจัดห้องสมุด การวัดผลและประเมินผล ส่วน กิตติมา ปรีดีศิลป (2532 : 58) ได้แบ่งขอบข่ายงานด้านวิชาการไว้ 6 ประการใหญ่ ๆ คือ แผนปฏิบัติงานด้าน วิชาการ หลักสูตรและการสอน การจัดการเรียนการสอน สื่อการสอน การปรับปรุงการเรียน การสอน การวัดผลและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คูกและรูสโซ (Cooke and Reusseau. 1981 : 15 - 41) พบว่า งานสำคัญของสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับ สมรรถิผลทางการเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย งานการจัดชั้นเรียน งานการสอนของผู้สอน งานการประสานการสอน งานทดสอบและประเมินผลการเรียน งานการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน งานการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษา งานปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพชุมชน และงานการแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคลากร ในสถานศึกษา

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าขอบข่ายของการบริหารงาน วิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตร การจัดแผนการเรียน การจัดการเรียนการสอน การจัดแบบเรียน การจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอน การจัดอาจารย์เข้าสอน การจัดทำคู่มือครู และนักเรียน การสอนซ่อมเสริม การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดและประเมินผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุง คุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัด กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งพิจารณาภารกิจในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาพยาบาล แล้วมีขอบข่ายงานวิชาการคล้ายคลึงกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั่ว ๆ ไป ฉะนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งงาน แต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นการช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการไปตามเป้าหมายที่หลักสูตรต้องการ (สมิตร คุณากร, 2523 : 137) ส่วน กมล ภูประเสริฐ และคนอื่น ๆ (2528 : 152) ให้ทัศนะว่า การจัดการเรียนการสอนหมายถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูอาจารย์ร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลตามหลักสูตรกำหนดไว้

การจัดการเรียนการสอนของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้ใช้ประมวลรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎี ภาคทดลองและภาคปฏิบัติ ในประมวลรายวิชาแต่ละวิชาประกอบด้วย ชื่อวิชา รหัสวิชา จำนวนหน่วยกิต ลักษณะวิชา จุดประสงค์ หัวข้อการสอน การจัดการเรียนการสอน การประเมินผล สื่อการสอนและหนังสืออ่านประกอบ ซึ่งผู้จัดโปรแกรมการศึกษาและผู้สอนสามารถพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพวิทยาลัยของตนสภาพการเรียนการสอนของผู้เรียนและผู้สอนได้ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2529 : ไม่มีเลขหน้า) และการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ยังมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล นำความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ อันประกอบด้วยศาสตร์และศิลป์ผสมผสานรวมกันเป็นวิทยาศาสตร์ทางการพยาบาล ไปให้บริการพยาบาลอย่างสมบูรณ์แบบทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การให้การรักษายาบาลและการฟื้นฟูสภาพแก่บุคคล ครอบครัวและชุมชน

ภาระงานการจัดการเรียนการสอนอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลที่จะต้องดำเนินการจัดการเรียนให้เหมาะสม จัดให้มีการสอนที่ถูกต้อง มีการวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนไว้อย่างล่วงหน้า เพื่อมุ่งหวังให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ต้องการทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ (สังัด อุทรานันท์, 2532 : 16)

ผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (Shoemaker and Fraser, 1981 : 178 - 182) แต่ตามสภาพความเป็นจริง ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลมีภาระงานอื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัติ ควบคุมดูแลบริหารจัดการอีกมากมาย เช่น งานวางแผนและนโยบายต่าง ๆ งานการเงิน งานอาคารสถานที่ เป็นต้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมอบหมายงานการจัดการเรียนการสอนให้แก่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชา และอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติงานแทน การจัดการเรียนการสอนประกอบด้วยงานย่อยที่ต้องปฏิบัติหลายประการด้วยกันคือ

การจัดแผนการเรียน

การจัดแผนการเรียน หมายถึง การกำหนดรายวิชา นีวาระบังคับ วิชาเลือก และวิชาเลือกเสรี ให้แก่ผู้เรียนอย่างมีเป้าหมาย เป็นการกำหนดแผนไว้ล่วงหน้าตลอดระยะเวลาของการศึกษาว่าจะต้องศึกษาอะไร มากน้อยเท่าไร โดยคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่มีประกอบอยู่ในหลักสูตร วิธีจัดแผนการเรียนจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้องพิจารณาร่วมกัน ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัด ความสามารถ ความสนใจและความต้องการในอนาคตของผู้เรียนว่าจะมุ่งไปในทางใด เมื่อต้องการเรียนต่อในสถาบันชั้นสูง หรือการประกอบอาชีพ (เอกวิทย์ ๓ กลาง, 2523 : 200) ในการจัดแผนการเรียนต้องสอดคล้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่ บุคลากรงบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ฉะนั้นจะต้องศึกษาโครงสร้างของหลักสูตร หลักเกณฑ์ในการใช้หลักสูตรและรายวิชาต่าง ๆ ให้เข้าใจโดยละเอียดเสียก่อนจึงจะจัดแผนการเรียนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และควรวิเคราะห์แผนการเรียนอย่างถี่ถ้วนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

การจัดตารางสอน

การจัดตารางสอน หมายถึง การกำหนดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน ผู้เรียน โดยระบุวัน เวลา และรายวิชาที่จะใช้เรียนใช้สอนตลอดสัปดาห์ สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดตารางสอนได้แก่ หลักสูตร หมวดวิชา จำนวนผู้เรียน ระยะเวลาหรือคาบชั่วโมงในการสอน จำนวนและขนาดของห้องเรียน จำนวนผู้สอนรวมทั้งภาระงานสอน กรณีเป็นวิทยากร

พิเศษต้องจัดตามความสะดวก กิตติมา บรรดิษฐ์ (2532 : 62) ได้เสนอหลักการจัดตารางสอนไว้ดังนี้

1. บรรจุวิชาเรียนและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตรกำหนดไว้
2. กำหนดเวลาเรียนโดยแบ่งเป็นจำนวนคาบ ชั่วโมงของแต่ละวิชา และแต่ละวัน หากวิชาใดมีความสำคัญจัดจำนวนคาบมากกว่าบางวิชา ได้
3. กำหนดวิชาที่เรียนลงในแต่ละคาบ ชั่วโมง ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา เช่น วิชาที่เป็นทฤษฎีและมีการคำนวณหรือต้องการสมาธิไว้ในภาคเช้า และวิชาที่ใช้ความคิดมากไม่ควรจัดหลายวิชาในวันเดียวกัน
4. ควรจัดจำนวนคาบหรือเวลาเรียนในภาคเช้ามากกว่าภาคบ่าย และวิชาที่มีการปฏิบัติมาก ๆ ควรจัดเป็น 2 คาบต่อกัน
5. การจัดวางวิชาในแต่ละคาบ แต่ละวันต้องสัมพันธ์กับเวลาของผู้สอนด้วย และภาระงานของผู้สอนควรเฉลี่ยปริมาณ ชั่วโมงสอนให้ทั่วยุทธภัณฑ์
6. จัดให้มีคาบเวลาสำหรับให้ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือทำกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ

ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องจัดตารางสอนหรือมอบหมายให้ผู้อื่นจัดภายใต้หลักการที่ถูกต้องและเหมาะสมให้ผู้เรียนได้รับความรู้ครบถ้วนตามหลักสูตรและมีผลการเรียนดี

การจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน เพราะว่าชั้นเรียนเป็นสถานที่ที่มีการถ่ายทอดการเรียนรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียน (มณฑุ อรุณไพโรจน์, 2535 : 88 - 89) ฉะนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องทราบจำนวนชั้นที่จะทำการสอนว่าจะแบ่งอย่างไร เป็นกี่ชั้น แต่ละชั้นจะยึดหลักการคัดเลือกอย่างไร แต่หลักการที่น่าจะคำนึงถึงคือพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้ได้เต็มที่ การจัดชั้นเรียนได้ถูกต้องเหมาะสมย่อมช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนการสอน การจัดแบ่งชั้นเรียนทำได้หลายวิธีดังนี้

1. แบ่งตามความสามารถ โดยพิจารณาจากผลการสอบแล้วจัดผู้มีความสามารถระดับเดียวกันอยู่ชั้นเดียวกัน

2. แบ่งแบบคณะ เป็นการแบ่งโดยรวมผู้เรียนเข้าด้วยกัน เรียงตามรายชื่อและแบ่งออกให้เท่า ๆ กัน ในแต่ละชั้นเรียน

3. แบ่งตามเอกกัตถภาพ เป็นการจัดชั้นเรียนพิเศษโดยยึดลักษณะของผู้เรียนเป็นใหญ่ เช่น พวกที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย พวกที่มีความฉลาดเป็นพิเศษ หรือพวกที่เรียนวิชาเลือกเหมือนกัน

ทางการศึกษาพยาบาลศาสตร์ซึ่งเป็นระดับอุดมศึกษาจะจัดชั้นเรียนตามที่นั่งศึกษา ลงทะเบียนเรียนในรายวิชานั้น ๆ ส่วนวิชาที่มีภาคทดลองหรือภาคปฏิบัติในสถานการณ์จริงจะจัดแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อย ๆ

การจัดอาจารย์เข้าสอน

การจัดอาจารย์เข้าสอนเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะอาจารย์ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีอิทธิพลยิ่งต่อพฤติกรรมของผู้เรียน อาจารย์แต่ละคนย่อมมีความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และประสบการณ์แตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องทราบข้อมูลดังกล่าวของอาจารย์แต่ละคนเป็นอย่างดีเพื่อที่จะได้มอบงานให้ปฏิบัติตรงกับคุณลักษณะของแต่ละบุคคลให้มากที่สุด ผลงานที่ปรากฏย่อมมีคุณภาพ การจัดอาจารย์เข้าสอนสามารถจัดได้หลายวิธี เช่น จัดตามวุฒิการศึกษา ตามความสนใจและความถนัด จัดตามความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ นอกจากนี้ยังต้องยึดหลักความเสมอภาคด้วย กล่าวคือต้องกระจายงานให้บุคคลรับผิดชอบโดยทั่วเทียม อย่างไรก็ตามมักไม่เป็นไปตามหลักการที่กล่าวมาทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนบุคลากรบางสาขาวิชา และไม่สามารถกระจายงานให้ทั่วเทียมกัน

สำหรับสถานศึกษาพยาบาล ทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอาจารย์ประจำสาขาพยาบาลศาสตร์ไว้ในอัตราส่วนระหว่าง อาจารย์ต่อนักศึกษาพยาบาล เท่ากับ 1 : 4 ถึง 1 : 8 แต่วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีอัตราส่วนระหว่างอาจารย์ต่อนักศึกษาพยาบาลต่ำกว่าเกณฑ์มาก โดยเฉลี่ยเท่ากับ 1 : 18 (คณะกรรมการทำงานศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์, 2535 : 18)

การบันทึกการสอน

บันทึกการสอน คือเอกสารซึ่งแสดงรายละเอียดของกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบ เวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ เป็นเครื่องมืออันสำคัญของผู้สอน ซึ่งช่วยให้ผู้สอนทำงานอย่างมีแผน ทำการสอนครบตามหลักสูตร อีกทั้งเชื่อว่าถ้ามีการบันทึกการสอนนั้นคือผู้สอนได้เตรียมตัวมาอย่างดี แล้วย่อมสามารถสอนหรือถ่ายทอดวิชาได้ดี มีหลักฐานในการทำงาน และการมีบันทึกการสอน ยังช่วยให้ผู้รับหน้าที่สอนแทนได้ทำการสอนอย่างต่อเนื่องด้วย อุทัย ธรรมเตโช (2531 : 121 - 122) ได้เสนอว่าการจัดทำบันทึกการสอนควรประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. วัน เวลา ระบุวัน วันที่ และเวลาที่ทำการสอนวิชานั้น
2. ชั้น วิชา ระบุชั้นเรียนและชื่อวิชา
3. เนื้อเรื่อง เป็นเรื่องย่อของเรื่องที่จะสอน
4. วัตถุประสงค์ เน้นจุดประสงค์ของเนื้อเรื่องที่สอนว่าต้องการให้ผู้เรียนเกิด

พฤติกรรมอย่างไร

5. วิธีสอน เน้นว่าผู้สอนจะดำเนินการในการสอนเรื่องนั้นอย่างไร
6. กิจกรรม หมายถึงสิ่งที่ผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนกระทำในขณะที่สอนเพื่อให้เกิดการ

เรียนรู้

7. สื่อการเรียนการสอนและบรรณานุกรม ระบุสื่อ ระบุชื่อหนังสือ
8. การวัดผลและการประเมินผล ระบุว่า จะวัดผลและประเมินผลบทเรียนนั้นอย่างไร
9. หมายเหตุ มีไว้สำหรับบันทึกความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการสอนภายหลัง

ที่ได้สอนไปแล้ว

ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องแนะนำให้ผู้สอนได้จัดทำบันทึกการสอน อย่างคืดอย่างง่าย ๆ เห็นแก่ความสะดวกว่ามีประมวลการสอนและ ไตรงการสอนก็พอแล้ว เพราะเอกสารดังกล่าวนี้เป็นความคิดของผู้อื่น หากใช้ความคิดหรือความสามารถของผู้สอนไม่ บันทึกการสอนยังช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้แทนเทศการศึกษารายว่าผู้สอนได้สอนอะไร จะได้ให้การนิเทศและติดตามผลการเรียนการสอนได้สะดวก ถูกต้องตามสภาพความจริง

การเลือกตำราเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความละเอียดรอบคอบพิจารณาเลือกตำราเรียนที่มีคุณค่า มีความเหมาะสม หนังสือ หันนาคินท์ (2524 : 196 - 197) และ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 192 - 193) ได้เสนอหลักเกณฑ์ในการเลือกตำราเรียนหรือแบบเรียน รวมสรุปดังนี้

1. แบบเรียนหรือตำราเรียนต้องเหมาะสมและตรงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรรายวิชานั้น
 2. ความถูกต้องแน่นอนของเนื้อหาในแบบเรียน โดยพิจารณาจากผู้เขียนว่าเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในวิชานั้น ๆ
 3. ลักษณะการอธิบายเนื้อหาวิชา การใช้คำศัพท์และถ้อยคำต่าง ๆ ชัดเจนเพียงไร เหมาะกับวัยและความรู้ของผู้เรียนหรือไม่
 4. การจัดเรียงเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่
 5. แบบเรียนหรือตำราเรียนมีบทสรุป แบบฝึกหัดท้ายบท เพื่อช่วยในการฝึกความรู้และทักษะหรือไม่
 6. ผู้สอนจะใช้ประโยชน์จากหนังสือในการสอนได้หรือไม่
 7. มีหนังสืออ้างอิง บรรณานุกรม อภิธานศัพท์ เป็นเครื่องช่วยในการค้นคว้าสำหรับผู้เรียน ตลอดจนมีคำอธิบายตาราง มีภาพประกอบหรือไม่
 8. คุณภาพของการจัดพิมพ์ เช่น กระดาษ การเข้าเล่ม การตรวจคำผิด
- ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้สอนสามารถจัดทำตำราเรียนหรือเอกสารประกอบการสอนขึ้นเองได้ โดยการเขียนตำราวิชาการตามเนื้อหาของหลักสูตรรายวิชา

การสอนซ่อมเสริม

การสอนซ่อมเสริม หมายถึง การสอนเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือไปจากการสอนตามปกติ เพื่อช่วยแก้ไขส่วนบกพร่องของผู้เรียน เช่น เรียนรู้ช้า เรียนไม่เข้าใจ หรือในรายที่เรียนแล้วยังไม่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมาย หรือช่วยผู้เรียนที่เรียนดี เรียนเก่ง ได้มีโอกาสเสริมความรู้ให้เพิ่มมากขึ้น (กรรณิการ์ กิตติศักดิ์, ม.ป.ป. : 1) การสอนซ่อมเสริมสามารถดำเนินการได้

4 ลักษณะ คือ สอนซ่อมเสริมก่อนการเรียนการสอน ขณะที่ทำการสอนเพื่อสอบแก้ตัวบางรายวิชา และสำหรับผู้เรียนฉลาดเรียนรู้เร็วเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน มีรายงานการวิจัยสภาพและปัญหาการจัดการสอนซ่อมเสริมพบว่า เอกสารและการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการสอนซ่อมเสริมแก่ผู้เกี่ยวข้อง ไม่เพียงพอ ผู้สอนส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนเหมือนการสอนในคาบปกติ รูปแบบในการที่ให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันประเมินผลการสอนซ่อมเสริมยังไม่ชัดเจน ผู้สอนขาดทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผล และฝ่ายบริหาร ไม่ได้จัดทำโครงการการติดตามผลการจัดการสอนซ่อมเสริมไว้ในแผนงานของโรงเรียน (ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท, 2532 : บทคัดย่อ)

ดังนั้นในการจัดการสอนซ่อมเสริมแต่ละครั้ง ผู้บริหารควรจะได้มีการประชุมปรึกษาระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนดำเนินการชี้แจงความจำเป็นในการเปิดสอน วิธีการสอน รวมทั้งจะต้องติดตามและประเมินผลการสอนซ่อมเสริมอย่างสม่ำเสมอ

การจัดห้องสมุด

ห้องสมุดมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างมาก เพราะห้องสมุดเป็นศูนย์รวมวิชาการต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนใช้เป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการใช้เป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน ราซิกิน (Razikin, 1986 : 490-A) ได้วิจัยพบว่าผู้เรียนยังใช้ห้องสมุดมากขึ้นเท่าไรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนจะเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น ส่วน จรัสวรรณ เทียนประภาส และคนอื่น ๆ (2534 : 152) วิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ส่วนใหญ่มีจุดประสงค์ในการใช้บริการห้องสมุดเพื่อค้นคว้าประกอบ การเรียนการสอนร้อยละ 83.0 ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมให้มีการจัดห้องสมุดให้ดี ถูกต้อง และเพียงพอกับความต้องการ (กิติมา ปรีดีคิลก, 2532 : 67) โดยปฏิบัติดังนี้

1. สนับสนุนการจัดดำเนินงานของห้องสมุดทุกด้าน เช่น จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เพียงพอ จัดหาหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นต้องใช้ จัดงบประมาณสนับสนุน
2. จัดหาบรรณารักษ์ หรือครูอาจารย์ที่มีความรู้เกี่ยวกับห้องสมุดและเข้าใจผู้เรียน ช่วยดำเนินงานในห้องสมุด

3. ฝึกฝนผู้เรียนให้รู้จักการใช้บริการห้องสมุด
4. สนับสนุนผู้สอนให้ใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการ
5. ส่งเสริมให้ผู้สอนใช้ห้องสมุดเป็นองค์ประกอบในการเรียนการสอน
6. ส่งเสริมเรื่องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
7. สถานที่ห้องสมุดควรจัดเป็นสัดส่วน

ฉะนั้น ผู้บริหารต้องดำเนินการจัดห้องสมุดให้มีคุณภาพในด้านการให้บริการและจัดให้มีความสะดวก และเอกสารต่าง ๆ อย่างทันสมัยควบคู่กัน เพื่อส่งเสริม เอื้ออำนวยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มพูนความรู้ทางวิทยาการใหม่ ๆ ในวิชาชีพ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนการสอน

การนำผลการวิจัยมาใช้

การนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน ต้องดูเงื่อนไขหรือข้อจำกัดของการวิจัยทุกครั้ง และที่สำคัญต้องสอดคล้องกับเป้าหมายและปรัชญาของหลักสูตรด้วย เว้นแต่จะนำมาเพื่อการทดลองค้นคว้าเป็นการเพิ่มเติม หรือเป็นการหาข้อความรู้ใหม่แล้วนำผลการวิจัยที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นสำคัญ ดังที่ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2532 : 31) กล่าวถึงการนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษา 3 ประการ คือ นำมาใช้เพื่อปรับปรุงการศึกษาเดิมให้ดีขึ้น เพื่อสร้างรูปแบบการศึกษารูปแบบใหม่ และเป็นการศึกษาในแนวทางเพื่อค้นหาข้อความรู้หรือหลักการที่เป็นทฤษฎีที่จะนำมาใช้พัฒนาการศึกษา ผลการวิจัยของ ไพจิตร กลิ่นเกษร (2531 : บทคัดย่อ) เรื่องการนำเสนอแผนงานการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม พบว่า อาจารย์ของทุกสถาบันต้องการเสริมความรู้ในเกณฑ์มากของบทบาทด้านการวิจัยเช่นเดียวกันกับที่ จรวย กลางณรงค์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรและการสอนของคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า เน้นการส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องที่สอน และนำผลการวิจัยที่ได้มาเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนนำผลการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอน และพัฒนาปรับปรุงงานด้านอื่น ๆ ตลอดจนกระตุ้นให้อาจารย์ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานวิชาการโดยมีความเชื่อว่าการวิจัยเป็นวิธีการหนึ่งที่จะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาสาขานั้น ๆ

ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข นอกจากจะจัดการเรียนการสอน โดยปฏิบัติตามหลักการเกี่ยวกับ การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดอาจารย์เข้าสอน การทำบันทึกการสอน การเลือกแบบเรียน การสอนซ่อมเสริม การจัดห้องสมุด ฯลฯ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว วิทยาลัยพยาบาลจะต้องจัดการเรียนการสอนตามข้อบังคับ สภาการพยาบาลว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2529 ส่วนที่ 4 หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ข้อ 31 การจัดการเรียนการสอน (ข้อบังคับสภาการพยาบาล. 2529 : 12) ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

1. มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการเลือกวิธีสอนอย่างเหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทุกระดับ
2. มีการจัดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้กับนักศึกษา หรือผู้ประกอบอาชีพในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอย่างเหมาะสม
3. มีการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ทุกระดับที่ทำการสอนอย่างมีระบบ
4. มีการศึกษาภาคปฏิบัติในชุมชน ซึ่งครอบคลุมการศึกษาในชุมชนเขตเมือง เขตชนบท และชุมชนหนาแน่น หรือชุมชนแออัด
5. มีการศึกษาภาคปฏิบัติในสถานพยาบาล ซึ่งครอบคลุมการศึกษาในสาขาการพยาบาล อายุรศาสตร์ ศัลยศาสตร์ สูติรีเวชศาสตร์ กุมารเวชศาสตร์ จักษุ โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา และจิตเวชศาสตร์

นอกจากนี้ยังมีเกณฑ์รายการประเมินตนเองของสถานศึกษาพยาบาลเกี่ยวกับการให้การศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่สภาการพยาบาลให้สถานศึกษาดำเนินการมีดังนี้

1. จัดแผนการเรียนให้สนองวัตถุประสงค์ หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตร
 - 1.1 จัดแผนการเรียนตลอดหลักสูตร
 - 1.2 จัดแผนการเรียนถูกต้องตามโครงสร้างของหลักสูตร

1.3 จัดแผนการเรียนให้นักศึกษามีโอกาสเลือกตามความต้องการความถนัดและความสนใจ

1.4 ประสานแผนการเรียนกับสถาบันอื่น

1.5 แนะนำแนวการศึกษาต่อในอนาคต

2. การจัดการเรียนการสอน

2.1 มีแผนการสอนหรือโครงการสอนรายวิชา

2.2 มีแผนการสอนหรือโครงการสอนครบทุกวิชา

2.3 มีการนำแผนการสอนหรือโครงการสอนไปใช้จริง

2.4 มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

2.5 นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

ฉะนั้น การจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนซึ่งเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล ในฐานะผู้ควบคุมดูแล และให้การส่งเสริมสนับสนุน การปฏิบัติงานของคณาจารย์ ผลที่ได้จากการปฏิบัติงานของคณาจารย์จะเป็นเครื่องชี้ถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นหน้าที่หลักของสถานศึกษาทุกแห่งที่ต้องจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษา

การนิเทศการศึกษา

วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดกิจกรรมในรูปแบบของการพัฒนาอาจารย์ทางด้านวิชาการภายในวิทยาลัยทุกแห่ง โดยการให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแนะนำ และให้ความร่วมมือแก่คณาจารย์ เพื่อปรับปรุงส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยนำแนวคิด หลักการ ทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามสภาพของแต่ละวิทยาลัยพยาบาล และยังมีได้มีการกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษากภายในวิทยาลัยพยาบาล ไว้อย่างชัดเจน ดังเช่นสถาบันการศึกษานอื่น ๆ ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอทฤษฎี หลักการ และผลงานวิจัยของการนิเทศการศึกษาทั่วไปในประเด็นต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยครั้งนี้

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

นักการศึกษาไทย สัจด์ อุทรานันท์ (2530 : 12) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษา คือกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งผลสัมฤทธิ์สูงสุดในการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกับ นิพนธ์ ไทยพานิช (2535 : 17) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือความพยายามของบุคลากรทางการศึกษาที่จัดทำกิจกรรม และให้บริการกับผู้บริหารและครูในทางตรงและทางอ้อม ที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนของครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน ส่วน กลิคแมน (Glickman, 1981 : 6) ให้ความหมายการนิเทศการศึกษา โดยทั่วไปว่า เป็นแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องงานและหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน

จากความหมายข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษามีถึง การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุน ร่วมมือในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

ลักษณะงานนิเทศการศึกษา

แฮร์ริส (Harris, 1985 : 10) ได้แบ่งลักษณะงานนิเทศการศึกษาเป็น 10 งาน คือ

1. การสร้างคู่มือหลักสูตร จัดทำประมวลการสอน ได้แก่ การร่างหลักสูตร ออกแบบหลักสูตร จัดทำประมวลการสอน และวางแผนการสอน เป็นต้น
2. งานการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การแปลความหมายของหลักสูตรเป็นพฤติกรรมการเรียนการสอน การแนะนำการใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง การจัดกลุ่มผู้เรียน การจัดเวลาเรียน
3. งานการเลือกสรรบุคลากร เป็นการคัดเลือกบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ รวมทั้งการคัดเลือก การบรรจุ การทดสอบ และการพัฒนาบุคลากร

4. งานการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ อาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ และสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความจำเป็นต่อการใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
5. งานการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การจัดซื้อ จัดหา เลือกสรรวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการเรียนการสอน
6. งานการจัดอบรมบุคลากรประจำการ จัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า และก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี เพื่อให้บุคลากรมีศักยภาพสูงขึ้น
7. งานปฐมนิเทศ จัดให้ความรู้เบื้องต้น ข้อมูลที่จำเป็นแก่ครูอาจารย์ใหม่ เพื่อให้สามารถเข้าใจและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน
8. งานบริการพิเศษ เป็นการจัดบริการอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการสอนรวมทั้งงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักการ นโยบาย แนวปฏิบัติในการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ในสถานศึกษา
9. งานเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีความเข้าใจ รวมทั้งการดำเนินการด้านบริการการศึกษาให้ชุมชน แสวงหาและเลือกใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน
10. งานประเมินผล ได้แก่ การวางแผน การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนการสอนทุก ๆ ด้าน เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

หลักการนิเทศการศึกษา

ชาตชัย อาจินสมาจาร (2525 : 16 - 20) ได้รวบรวมหลักการนิเทศการศึกษาที่ดีไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะต้องสัมพันธ์กับการบริหาร การบริหารและการนิเทศการศึกษาที่ดีมีหน้าที่เหมือนกัน คือ การสร้างสรรค์สภาพที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการศึกษาและคงไว้ซึ่งระดับความมีประสิทธิภาพ
2. การนิเทศการศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา หมายความว่านโยบาย แผน ค่านิยม และความหมายของงานนิเทศการศึกษาควรถูกกำหนดโดยแนวทางของปรัชญา

3. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิทยาศาสตร์ จะต้องมึเหตุผล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง

4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นประชาธิปไตย เป็นความร่วมมือซึ่งทุกคนมีสิทธิที่จะทำประโยชน์ให้ได้ สิทธิในการช่วยตัดสินใจในเส้นทางของการเรียนการสอนควรเป็นของครูทุกคน เคารพในสิทธิของแต่ละบุคคล และยอมรับในความแตกต่างของบุคคลอื่น

5. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์ ควรส่งเสริมให้ทุกคนแสดงออกได้อย่างเสรี โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในการอภิปรายเพื่อแก้ปัญหา

6. การนิเทศการศึกษาควรส่งเสริมความเจริญก้าวหน้า คือส่งเสริมความเจริญงอกงามของนักเรียนและครู ควรพัฒนาวิธีการทางการเรียนการสอนโดยการก่อให้เกิดความเหมาะสมของบรรยากาศทางกายภาพและทางจิตวิทยา

7. การนิเทศการศึกษาควรเป็นวิชาชีพ ควรถือเป็นบริการอย่างหนึ่งเหมือนวิชาชีพอื่น ๆ ซึ่งจะต้องมีการประเมินผลตัวเองอยู่เสมอในด้านเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายประเมินแผน ควรพัฒนาจรรยาบรรณทางวิชาชีพตนเอง ผลผลิตของการนิเทศการศึกษาจึงควรเป็นการส่งเสริมความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงการเรียนการสอน และก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สังัด อุทรานนท์ (2530 : 15 - 17) กล่าวถึงหลักการนิเทศการศึกษาไว้ 3 หลักการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ

2. การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของนักเรียน แต่การดำเนินงานนั้นจะกระทำโดยผ่าน "ตัวกลาง" คือครูและบุคลากรทางการศึกษา

3. การนิเทศการศึกษาในประเทศไทย เน้นการบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาคือผู้ที่ทำหน้าที่ในการนิเทศการศึกษาต้องอาศัยหลักการหลาย ๆ อย่าง เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ผู้นิเทศต้องทำงานอย่างมีเหตุผล ใช้หลักประชาธิปไตยและวิธีการทางวิทยาศาสตร์ในการตัดสินใจ

กระบวนการนิเทศการศึกษา

สังัด อุตราพันธ์ (2529 : 3 - 5) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาที่เหมาะสมกับสังคมไทยคือ PIDRE ได้แก่

P = Planning (วางแผน)

I = Informing (ให้ความรู้)

D = Doing (ลงมือปฏิบัติ)

R = Reinforcing (ให้กำลังใจ)

E = Evaluation (ประเมินผล)

การนิเทศประสบผลสำเร็จได้ จำเป็นจะต้องดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน ตามรูปแบบ PIDRE ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 วางแผนการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้บริหารนิเทศและผู้บริหารนิเทศจะทำการประชุมปรึกษาหารือเพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหา ความต้องการที่จำเป็นของสิ่งที่จะต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ในสิ่งที่จะทำ เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไรและจะทำอย่างไร จึงจะทำให้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งที่สำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใดก็ตาม และก็มีมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่าง ไม่ได้ผล หรือ ได้ผล ไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นจะต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานประกอบด้วยการทำงานใน 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เป็นขั้นที่ผู้รับการนิเทศลงมือปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศและควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและมีคุณภาพสูง

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้บริการสนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

ขั้นที่ 4 การสร้างขวัญและกำลังใจ ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจและบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจจะดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน ขณะที่ผู้รับการนิเทศกำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

ขั้นที่ 5 ประเมินผลผลิตและกระบวนการดำเนินงาน เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ได้ดำเนินการผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศได้พบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล ก็สมควรจะต้องทำการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการดำเนินงานปรับปรุงผลงานที่ได้ออกมายังมีคุณภาพไม่ถึงขั้นแก้ไข อาจจะได้ทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ หรือดำเนินการปรับปรุง วิธีการดำเนินงานทั้งหมดสำหรับกรณีที่กระบวนการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล

ส่วนเฮร์ริส (กิตติมา ปรีดีติลล. 2532 : 277 ; อ้างอิงมาจาก Harris. 1975 : 14 - 15) ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ 5 ขั้นตอน (POLCA) ดังนี้

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ การคิด การตั้งวัตถุประสงค์การคาดการณ์ล่วงหน้า การกำหนดตารางงาน การค้นหาวิธีปฏิบัติงานและการวางแผนงาน
2. ขั้นการจัดโครงการ (Organizing) ได้แก่ การตั้งเกณฑ์มาตรฐานการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคนและวัสดุอุปกรณ์ ความสัมพันธ์แต่ละขั้น การมอบหมายงาน การประสานงาน การกระจายอำนาจตามหน้าที่ โครงสร้างขององค์การ และการพัฒนาขยาย
3. ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading) ได้แก่ การตัดสินใจ การเลือกสรรบุคคล การเร้าใจให้มีกำลังใจคิดริเริ่มอะไรใหม่ ๆ การสาธิต การจูงใจ และการให้คำแนะนำ การสื่อสาร การกระตุ้นส่งเสริมกำลังใจ การแนะนำนวัตกรรมใหม่ ๆ และให้ความสะดวกในการทำงาน

4. ขั้นการควบคุม (Controlling) ได้แก่ การสั่งการ การให้รางวัล การลงโทษ การให้โอกาส การตำหนิ การไล่ออก และการบังคับให้กระทำตาม

5. ขั้นประเมินผล (Appraising) ได้แก่ การตัดสิน การปฏิบัติงาน การวิจัย และการวัดผลการปฏิบัติงาน กิจกรรมที่สำคัญคือพิจารณาผลงานในเชิงปฏิบัติว่าให้ผลมากน้อยเพียงใด และวัดผลด้วยการประเมินอย่างมีแบบแผน มีความเที่ยงตรง ทั้งนี้ควรมีการวิจัยด้วย

จะเห็นได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาทั้งรูปแบบ PIRDE และ POLCA ต่างก็ให้แนวคิดว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์การเรียนรู้ การสอนของครูเพื่อจะทราบปัญหา ระบุปัญหาที่ต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนหลังแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้นที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตามแนวนั้นตอนตามลำดับ จนถึงขั้นการประเมินผล การปฏิบัติงาน แล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป

กิจกรรมในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นการพัฒนาบุคลากรในหลาย ๆ ด้าน เป็นการปรับปรุงการเรียน การสอน ผู้รับการนิเทศย่อมมีความคิดปรับปรุงตัวเองภายหลังที่ได้รับการนิเทศ ผู้นิเทศต้องใช้ กิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรมในการกระตุ้นผู้รับการนิเทศ การที่จะเลือกใช้กิจกรรมใดนั้นผู้นิเทศ ต้องมีความรู้ความสามารถในการตัดสินใจว่ากิจกรรมใดจะเหมาะสมที่สุด

กิจกรรมประเภทต่าง ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในการนิเทศการศึกษา ซึ่งแฮร์ริส (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2534 : 71 - 82 ; อ้างอิงมาจาก Harris, 1980 : 71 - 87) ได้เสนอไว้มีดังนี้

1. การบรรยาย จะใช้แต่การพูดอย่างเดียว ไม่มีการโต้ตอบจากผู้ฟังแต่บรรยายให้กับผู้ฟัง ได้ไม่จำกัดจำนวน
2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ เป็นการบรรยายและมีสื่อประกอบ เช่น สไลด์ แผ่นโปสเตอร์ แผนภูมิ ฯลฯ
3. การประชุมสัมมนา เป็นกิจกรรมที่สามารถจัดเป็นกลุ่มใหญ่ โดยใช้ผู้บรรยายหลายคนเสนอเป็นบทความ บทวิเคราะห์ ผลการวิจัยต่อผู้ฟังและผู้ฟังมีส่วนร่วมอภิปราย ชักถาม ตลอดจนเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม

4. การฉายภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ เป็นการฉายภาพยนตร์ โทรทัศน์ หรือวีซีดี เพื่อเสนอข้อมูลในที่ชุมนุมหรือใช้ประกอบการบรรยาย
5. การฟังจากเทป วิทยุ และการบันทึกเสียง เป็นการบันทึกเสียงจากผู้บรรยายหรือกลุ่มอภิปรายถ่ายทอดให้ผู้ฟังเพื่อช่วยให้เข้าใจมากขึ้น
6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ เป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาทางวัสดุต่าง ๆ กิจกรรมนี้จะมีคุณค่ามากถ้าใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น จะเพิ่มความสนใจแก่ผู้ร่วมกิจกรรม เช่น การจัดกิจกรรมแสดงนิทรรศการหนังสือของห้องสมุด
7. การสังเกตภายในห้องเรียน เป็นการตั้งคณะกรรมการสังเกตการทำงานเพื่อวิเคราะห์คุณภาพ กิจกรรมคล้าย ๆ กับการสาธิตและการเยี่ยมชมชั้นเรียน แต่เป็นพิธีรีตรองและมีแบบแผนมากกว่า ผู้สังเกตต้องมีทักษะ มีเครื่องมือและมีจุดประสงค์ของการบันทึกข้อมูลอย่างมีระบบ
8. การสาธิต เป็นการลำดับเหตุการณ์ที่เหมือนจริงโดยเน้นที่จุดสำคัญ ๆ มีข้อจำกัดคือ ถ้าเป็นกลุ่มใหญ่จะไม่สามารถทราบรายละเอียดได้อย่างทั่วถึงถ้าเป็นกลุ่มเล็กมักจะ ไม่คุ้มค่า
9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นการดำเนินการระหว่างผู้ถูกสัมภาษณ์และผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามต้องการ และจะถูกควบคุมโดยผู้สัมภาษณ์
10. การสัมภาษณ์เฉพาะบางเรื่อง เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างโดย
 - ต้องสัมภาษณ์ผู้ที่สามารถตอบได้ในเรื่องนั้น
 - ผู้สัมภาษณ์ต้องเข้าใจและวิเคราะห์เรื่องนั้น ๆ ได้
 - มีแนวทางในการสัมภาษณ์แล้ว
 - ต้องสัมภาษณ์ตรงจุดที่ต้องการจากประสบการณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์
11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม เป็นการได้ข้อมูลจากการสนทนาพูดคุยกันแบบ ไม่มีพิธีรีตรองเพื่อให้แสดงออกทางความคิดและความรู้สึกของผู้ที่เราพูดคุยด้วย การสัมภาษณ์แบบนี้ช่วยให้พัฒนาคุณธรรมของครูและให้รู้จักวิเคราะห์ตนเองทำให้ครูรู้สึกว่า เขาสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง
12. การอภิปราย เป็นการพูดคุยถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกันของกลุ่มเล็ก ๆ การอภิปรายจะใกล้เคียงกับการประชุมกลุ่มและอภิปรายกลุ่ม

13. การอ่าน เป็นกิจกรรมของการนิเทศที่ใช้กันมากที่สุดที่มีการจัดรูปแบบห้องสมุด เพื่อให้ครูได้หาความรู้เพิ่มเติม ปัจจุบันได้ใช้กิจกรรมการอ่านผสมผสานกับกิจกรรมอื่นสำหรับการฝึกอบรมมากขึ้น

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคำนวณ เป็นกิจกรรมที่สำคัญมากสำหรับผู้นิเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดตามและประเมินผล โครงการพิเศษต่าง ๆ ของระบบการศึกษา ซึ่งต้องใช้ทักษะในการคิดคำนวณอย่างง่าย ๆ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

15. การระดมสมอง เป็นการเสนอแนวความคิดและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ซึ่งมีกฎพื้นฐาน 4 ประการ คือ

- เป็นความคิดที่เราต้องการ จุดประสงค์คือรวมความคิดที่ต่างต่างกันมารวมกันไว้
- ประเมินค่าแนวความคิดที่ก่อให้เกิดผลเสีย
- สนับสนุนให้มีแนวความคิดแบบเปิดกว้าง
- รวมความคิดและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จากความคิดที่ได้

ในการระดมสมองนี้ไม่มีการตัดสินว่าความคิดใครผิดหรือถูก แต่แนวความคิดจะนำมาผสมผสานก่อให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่จะนำไปปฏิบัติได้

16. การบันทึกวีดีโอเทปและถ่ายภาพ เป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลงาน การฝึกอบรม และการประชาสัมพันธ์ วีดีโอเทปจะสามารถเน้นจุดสำคัญ ๆ และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้

17. การจัดทำเครื่องมือและข้อทดสอบเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบแสดงความคิดเห็น

18. การประชุมกลุ่มย่อย เป็นการประชุมกลุ่มย่อยเพื่ออภิปรายปัญหาพิเศษแบบไม่มีโครงสร้าง เน้นการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มเพื่อเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นกับปัญหานั้น

19. การพาไปทัศนศึกษา เป็นการเดินทางออกจากสถานศึกษาเพื่อศึกษาและดูงานในสิ่งที่เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่ เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์

20. การเยี่ยมเยียน เป็นการเยี่ยมการปฏิบัติงานของคนอื่น ๆ หรือสังเกตการทำงานของคนอื่น

21. บทบาทสมมุติ เป็นลักษณะคล้ายกับการปฏิบัติในสภาพการณ์ที่เป็นจริง นั่นคือจะกำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น ในกรณีที่น่ามาใช้ในการนิเทศนั้นส่วนใหญ่มักจะเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูมาเป็นตัวกำหนดให้ทำกิจกรรมสมมุติตัวเองว่าถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะทำอย่างไร

22. การเขียน เป็นกิจกรรมสื่อกลางในการวิเคราะห์เกือบทุกเรื่อง เช่น การเขียนโครงการ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน ฯลฯ

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ กิจกรรมนี้ใช้กับรายบุคคลหรือกับกลุ่มขนาดเล็ก มุ่งเน้นการปฏิบัติ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งเพราะสถานศึกษานั้นมีหน้าที่สอนคนให้มีความรู้ การที่จะทราบว่าผู้สอน สอนอย่างไร และต้องการความช่วยเหลืออย่างไร เพื่อให้ผลการเรียนดีขึ้นนั้นต้องอาศัยการนิเทศเป็นประการสำคัญ (อุทัย ธรรมเดโช, 2531 : 100) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการนิเทศการศึกษาดังนี้

1. จะต้องตระหนักเสมอว่า การนิเทศการศึกษานั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจะขาดเสียมิได้ เพราะว่าการนิเทศการศึกษานั้นเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ผลการเรียนการสอนดีขึ้น อย่าเห็นงานด้านอื่นดีกว่างานวิชาการ ควรเอาใจใส่ในการแนะนำครูอาจารย์ ส่งเสริมให้กำลังใจแก่เขาให้ช่วยกันทำหน้าที่สอนให้ดีที่สุด รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนจากอาจารย์ เพื่อให้ความช่วยเหลือ ครูอาจารย์ที่สอนดีผลการเรียนของผู้เรียนดีควรจะได้รับยกย่องชมเชย บูณาการเห็นความชอบเป็นพิเศษ เพื่อบำรุงขวัญและเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นด้วย

2. ผู้บริหารควรศึกษาและเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ และกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีเทคนิควิธีต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะช่วยให้การนิเทศการศึกษابرลุวัตถุประสงค์ (ทวีศักดิ์ ไชยมาโย, 2534 : 34)

3. ควรศึกษาให้รู้ว่าบุคลากรในสถานศึกษามีปัญหาการเรียนการสอน และมีความต้องการอะไรบ้าง และหาทางช่วยเหลือสนับสนุนให้ครูอาจารย์รู้จักแยกแยะวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง และจะแก้ปัญหานั้นได้อย่างไร

4. ส่งเสริมการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา หรือการนิเทศแบบคลินิคโดยมีการวางแผนการนิเทศ และนิเทศอย่างสม่ำเสมอ

5. จัดอำนวยความสะดวกในด้านบุคลากร การเงิน วัสดุอุปกรณ์ ช่วยเหลือให้สามารถบริหารงานวิชาการได้สะดวก เช่น จัดครูไปช่วยสอนเมื่อขาดครู จัดอบรมครูอาจารย์ส่งครู อาจารย์ให้เข้ารับการศึกษอบรมดูงานหรือฝึกงาน ส่งเสริมค่านิยมประมาท สนับสนุนจัดหาวัสดุสำหรับจัดทำอุปกรณ์การสอน เป็นต้น

6. ส่งเสริมให้ชุมชนเข้าใจบทบาทของสถานศึกษา โดยการสนับสนุนให้เป็นศูนย์วิชาการชุมชน และใช้ชุมชนเป็นแหล่งฝึกงานหรือแหล่งวิชาการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

สังัด อุทรานันท์ (2531 : 62 - 72) ได้วิจัยสังเคราะห์งานทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย สรุปว่าการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนทุกระดับยังปฏิบัติน้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรภายในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดนิเทศการศึกษา ส่วนปรีชา บุญชมรัตน์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาใหญ่ได้ข้อสรุปว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการนิเทศให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ เพราะทั้งการนิเทศภายในและภายนอกยังมีน้อยมาก สำหรับการนิเทศภายในควรทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของทวี บรรจง (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางจังหวัดนครราชสีมา พบว่า โรงเรียนยังมีความต้องการที่จะให้มีการจัดองค์กรขึ้นมารับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน โดยกำหนดบทบาทและหน้าที่ให้ชัดเจน กำหนดให้มีวิธีการติดตาม กำกับ ดูแล ควบคุมและประเมินผลการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ ต้องการให้มีการพัฒนาสื่อการนิเทศ และต้องการให้ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ปฏิบัติตามบทบาทของตนด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างเต็มที่

ฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องนำการนิเทศการศึกษามาใช้ เพราะจะช่วยให้การบริหารงานไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ช่วยให้งานดำเนินไปตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้สะดวก รวดเร็วและคล่องตัวยิ่งขึ้น การนิเทศเป็นสายงานสนับสนุนหรือสายงานวิชาการเพื่อช่วยเหลือแนะนำ สนับสนุนผู้ปฏิบัติงานให้สามารถทำงานสำเร็จตามเป้าหมาย นโยบาย และแผนงานที่กำหนดไว้จากระดับบริหารไปสู่ระดับปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และให้งานเกิดประสิทธิผลสูงสุด

การวัดและประเมินผล

ในการจัดการศึกษาพยาบาลมีการกำหนดขอบเขต และการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการจัดการศึกษาพยาบาล (ดวงวดี สุโขบล, 2530 : 99 - 100) ดังนี้

1. มีการประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ เพื่อพัฒนาการและการประเมินรวบยอดเพื่อผลสัมฤทธิ์ขั้นสุดท้าย

2. การประเมินครอบคลุมทั้งด้านโครงสร้าง กระบวนการจัดการเรียนการสอนและผลผลิต โดยมีขอบเขตการประเมินผลคือ

2.1 การประเมินคุณภาพของโครงสร้าง ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวม การประเมินคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม

2.1.1 การประเมินคุณภาพของโครงสร้าง ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรโดยรวม การประเมินคุณภาพของสิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อม

2.1.2 การประเมินประสิทธิภาพของการสอน ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพผู้สอน และการจัดการเรียนการสอนรายวิชา

2.1.3 การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยครอบคลุมทั้งด้านความรู้ เจตคติและทักษะ

2.2 การประเมินผลภายหลังเสร็จสิ้นการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรและการประเมินคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

แม้ว่าวิทยาลัยพยาบาลจะมีขอบเขตการประเมินผลการศึกษาแล้วก็ตาม ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลจะต้องกำหนดนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรและมีความชัดเจน สร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการประเมิน กำหนดวิธีการประเมิน ผู้ประเมิน และการนำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุงการสอนของอาจารย์ ปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน ปรับปรุงระบบการบริหารงานในสถานศึกษา อีกทั้งการวัดและประเมินผลจะเกิดประโยชน์ในการใช้ข้อมูลเป็นหลักฐานด้านการศึกษาและเป็นการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาในด้านผลการเรียน และการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน การวัดและประเมินผลจึงเป็นงานสำคัญที่ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลต้องดูแลส่งเสริมให้การวัด และประเมินผลเป็นไปตามที่ได้คาดหวังไว้ โดยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการวัดผลการศึกษา วัดถูประสงค์ของการประเมินผลการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอสาระสำคัญดังนี้

ความหมายของการวัดและประเมินผล

การวัด หมายถึงกระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือสิ่งที่จะวัด (อุทุมพร ทองอุไทย, 2520 : 29) แต่ อานวย เลิศขยันดี (2533 : 6) ให้ความหมายว่าการวัดผลหมายถึงกระบวนการที่มาตรฐานที่ต้องมีเครื่องมือของการวัดเป็นสิ่งที่กำหนดคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัด ผลที่ได้ออกมาจะเป็นปริมาณซึ่งก็คือตัวเลข ส่วนบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2533 : 172) ให้ความเห็นคล้ายคลึงกัน โดยสรุปว่าการวัดเป็นการพรรณนาเชิงปริมาณ หรือการตีค่าเป็นตัวเลขตามกฎเกณฑ์

การประเมินผล หมายถึงกระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2520 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับไพศาล หวังพานิช (2526 : 14) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินผลหมายถึงกระบวนการในการตัดสิน ตีราคาลงสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสมหรือหาคุณค่าของคุณลักษณะและพฤติกรรม โดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดเป็นหลัก แล้ววินิจฉัยอย่างมีหลักเกณฑ์และคุณธรรม เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ถ้าเป็นผลการสอบก็จะตัดสินว่า ได้-ตก ผ่าน-ไม่ผ่าน (อานวย เลิศขยันดี, 2533 : 6)

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึงกระบวนการ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเลข หรือสัญลักษณ์ที่มีความหมายแทนคุณลักษณะหรือคุณภาพของสิ่งที่จะวัดโดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อชี้หารายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่วัดว่ามีปริมาณเท่าใด ส่วนการประเมินผลหมายถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่า ตีราคา ตัดสินวินิจฉัย และลงสรุปในข้อมูลที่ได้จากการวัดว่ามีระดับคุณภาพมากน้อยเพียงใด คุณภาพเป็นอย่างไร โดยใช้วิจารณ์ตามประกอบการพิจารณาตัดสินอย่างมีหลักเกณฑ์และมีคุณธรรม

หลักการวัดผลการศึกษา

การดำเนินการวัดผลสิ่งใด ในโอกาสใดก็ตาม ย่อมต้องการผลการวัดที่มีคุณภาพ เช่น ให้เชื่อถือได้ ให้ตรงกับความเป็นจริง เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้อย่างมั่นใจ ไพศาล หวังพานิช (2526 : 21 - 24) ได้ให้หลักเกณฑ์หรือองค์ประกอบสำคัญที่ถือว่าเป็นหลักของการวัดผลการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. วัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์เป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะผลที่ได้จากการวัดต้องมั่นใจได้ว่าสามารถวัดสิ่งที่ต้องการจะวัดได้อย่างแท้จริง การวัดไม่ตรงกับวัตถุประสงค์อาจเกิดจากสาเหตุไม่เข้าใจคุณลักษณะที่ต้องการจะวัด ใช้เครื่องมือไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ไปวัด วัดได้ ไม่ครบถ้วน ไม่ครอบคลุมทุกคุณลักษณะ
2. ใช้เครื่องมือที่ดี มีคุณภาพ ผลการวัดย่อมเชื่อถือได้ ดังนั้นจึงต้องตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเสียก่อน เพื่อให้เครื่องมือมีความเที่ยงตรง เชื่อมั่นได้ มีความเป็นปรนัย มีอำนาจจำแนกสูง และเหมาะสมกับระดับของบุคคลที่จะวัด
3. มีความยุติธรรมในการวัด ไม่มีข้อยกเว้นเป็นกรณีพิเศษกับบุคคลใดทั้งสิ้น การที่จะนำผลการวัดมาเปรียบเทียบกันในกลุ่ม หรือจะนำไปเทียบมาตรฐานอย่างอื่นก็ตามจะต้องเป็นผลการวัดที่ได้มาจากการวัดที่ยุติธรรมเสมอหน้ากันทุกคน
4. แปลได้ถูกต้อง การแปลผลการสอบมีอยู่สองลักษณะคือ แปลโดยเปรียบเทียบผลการวัดภายในกลุ่มของผู้เรียน กับเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่มีอยู่ การแปลผลในลักษณะใดก็ตามจำเป็นต้องคำนึงเสมอว่าจะแทนหรือผลการวัดที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะใดของผู้เรียน ผลการวัดนั้น

ละเอียดยิ่ง โด เป็นผลการวัดที่อยู่ระดับ โด มีหน่วยเท่ากันหรือไม่ ความคลาดเคลื่อนของผล การวัดมีมากน้อยเพียง โด

5. ใช้ผลการวัดได้คุ้มค่า การวัดผลที่ดีมีความมุ่งหมายแต่เพียงการตรวจสอบความสามารถของผู้เรียนว่ามีคุณภาพเป็นเช่นไร ได้หรือตกเท่านั้น ควรจะมุ่งหวังที่จะค้นหาความสามารถที่เด่นหรือด้อยของผู้เรียน เพื่อจะได้พัฒนาหรือปรับปรุงความสามารถของเด็กแต่ละคนให้ดีขึ้น ดังนั้นควรนำผลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าและสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่แท้จริงของการวัดผล

วัตถุประสงค์การประเมินผลการศึกษา

บักส์สร วงศ์วรรณ (2531 : 149) และบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2533 : 182) มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินผลการศึกษาที่ปฏิบัติอยู่ในสถานศึกษาต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการประเมินผลก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนการสอนกำลังดำเนินอยู่หรือเมื่อสอนผ่านไปชั่วระยะหนึ่ง จบบทเรียนหรือตอนหนึ่ง เพื่อค้นหาว่าผู้เรียนได้เรียนรู้อะไรไปมากน้อยเพียงใด บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ เพียงใด ผู้สอนจึงเนื้อหา ประสบการณ์และวิธีการสอนเหมาะสมเพียงใด แล้วนำผลประเมินที่ได้ไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไป
2. เพื่อตัดสินผลการเรียนหรือการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละระยะ เช่น ปลายภาค ปลายปี เป็นต้น เพื่อดูว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์เท่าใด บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และเพื่อตัดสินผลการเรียนว่าใครเก่ง ใครอ่อน ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

นอกจากนี้ยังสามารถจัดการประเมินผลก่อนเรียน (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 175 - 176 ; กิตติมา ปรีดีศิลป. 2532 : 72) เพื่อช่วยให้ผู้สอนรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียนว่ามีความรู้ ทักษะ และทักษะก่อนที่จะเรียนอย่างไร เพื่อจะได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพิ่มเติมให้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม หรือผู้สอนต้องปรับปรุงแผนการสอนใหม่ให้เหมาะสม การประเมิน

ผลก่อนเรียนยังช่วยให้ผู้สอนได้ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมหลังเรียน อันจะเป็นผลประโยชน์ต่อการวิจัยทางการเรียนการสอนต่อไปอีกด้วย

เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้กันอยู่เสมอในการวัดผลทางการศึกษาคือข้อสอบ ด้วยเหตุนี้จึงมักเข้าใจกันว่า การวัดผลการศึกษากับการสอบเป็นสิ่งเดียวกัน ซึ่งความจริงแล้วยังมีเครื่องมืออีกหลาย ๆ แบบที่ใช้ในการวัดและประเมินผล ในที่นี้ผู้วิจัยขอเสนอเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนการพยาบาลศาสตร์ ซึ่งผู้สอนสามารถเลือกใช้ให้เหมาะสม ตามความคิดของ คอนเลย์ และ เรลลี่ (จินตนา ยูนิพันธุ์. 2527 : 190 - 194 ; อ้างอิงมาจาก Conley. 1973 : 364 - 366, Reilly. 1980 : 145 - 163) ได้เสนอเทคนิควิธีและเครื่องมือแบบต่าง ๆ จำนวน 21 แบบ ได้แก่

1. การสังเกต (Observation) เป็นกระบวนการหรือการกระทำที่มีการรวบรวมข้อมูลเชิงพรรณนา หรือข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งอาจเป็นคำพูด ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ก็ได้ ข้อมูลที่รวบรวมได้นี้เป็นข้อมูลในแง่มุมต่าง ๆ ของพฤติกรรมของผู้เรียนโดยมีการกำหนดไว้ก่อนว่าจะรวบรวมข้อมูลที่ใด เวลาใด และจะดูอะไรบ้าง การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีนี้ อาจมีแบบฟอร์มการสังเกตหรือไม่ก็ได้ แต่จำเป็นต้องมีการวางแผนล่วงหน้า ผู้สังเกตจะต้องบันทึกข้อมูลจริงแล้วจึงแสดงความเห็นต่อข้อมูลจริง ซึ่งข้อจำกัดของการใช้วิธีนี้จะอยู่ที่ความไม่เที่ยงตรงของผู้สังเกต และการลืมข้อมูลบางอย่างที่ได้จากการสังเกต

2. แบบสอบมาตรฐาน (Standardized test) หมายถึงแบบสอบซึ่งเนื้อหาในแบบสอบนั้นได้ผ่านการเลือกและตรวจสอบมาแล้ว มีการสร้างปัทมฐาน (Norm) ของผล การสอบไว้เรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ วิธีการในการใช้และการให้คะแนนได้กำหนดไว้ชัดเจน รวมทั้งเป็นแบบสอบที่มีความเป็นปรนัยสูง

3. แบบสอบถามซึ่งผู้สอนสร้างขึ้นเอง (Teacher-made test) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากผู้สอนสร้างขึ้นให้ตรงกับจุดมุ่งหมายในการสอนที่ตนกำลังกระทำอยู่นั้น ทำได้ง่าย แบบสอบนี้อาจจะเป็นแบบอัตนัยหรือแบบปรนัยก็ได้

4. แบบสอบถามอัตนัย (Essay test) เป็นแบบสอบที่นิยมใช้กันมาตั้งแต่อดีตกาล ซึ่งผู้เรียนจะต้องอธิบาย อภิปราย ขยายความ เปรียบเทียบ ระบุข้อความ ประเมิน วิเคราะห์ สรุป หรือวิเคราะห์วิจารณ์ ทฤษฎี มโนทัศน์ กฎ หรือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นก็ได้
5. แบบสอบถามแบบปรนัย (Objective test) เป็นแบบสอบที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการให้คะแนนมากขึ้น โดยทั่วไปจะเป็นคำถามให้เลือกตอบ จับคู่ เติมคำ ถูก-ผิด เป็นต้น การให้คะแนนจะใช้คำตอบที่ถูกต้อง ซึ่งกำหนดได้แน่นอนชัดเจน
6. แบบสัมฤทธิ์ผล (Achievement test) เป็นแบบสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะของผู้เรียนในสาขาวิชาที่เรียน เป็นการวัดสัมฤทธิ์ผล โดยส่วนรวมมิใช่สัมฤทธิ์ผล ในแต่ละวิชา
7. แบบวัดความถนัด (Aptitude test) แบบวัดนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดศักยภาพหรือความสามารถทั่วไปของบุคคล ในการทำกิจกรรมหรืองานอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น แบบวัดความถนัดในการเรียน
8. แบบสอบเพื่อการวินิจฉัย (Diagnostic test) เป็นแบบสอบที่กระทำเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในสาขาวิชาบางวิชา ออกแบบให้สามารถวัดจุดเด่น จุดด้อยของผู้เรียนเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมต่อไป แบบสอบนี้บางอันก็เป็นแบบสอบมาตรฐาน เพื่อใช้ชี้ลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล ได้
9. แบบวัดการกระทำ (Performance test) แบบวัดนี้โดยทั่วไปจะใช้เมื่อบุคคลลงมือกระทำหรือลงมือปฏิบัติจริง มากกว่าจะเป็นการตอบด้วยคำพูดหรือการเขียน
10. แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบรายการเกี่ยวกับเรื่องราวเฉพาะอย่าง ใช้ในการศึกษาสำรวจ หรือในการวัดความคิดเห็นหรือทัศนคติ เป็นเครื่องมือที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน
11. แบบสำรวจ (Inventory) ในการประเมินผล แบบสอบหรือแบบวัดที่ใช้ในการระบุว่าผู้เรียนมีความสามารถอะไรบ้าง มีสัมฤทธิ์ผล ทัศนคติ ความสนใจ ความชอบอะไรบ้าง
12. แบบมาตรฐานส่วนให้ค่า (Rating Scale) เป็นเครื่องมือที่ใช้แพร่หลายในการประเมินผลผลิต ทัศนคติ และลักษณะต่าง ๆ ของผู้สอน และผู้เรียน

13. วิธีการศึกษาเป็นรายบุคคล (Case Method) เป็นวิธีการที่มีประโยชน์ทางด้านการวินิจฉัย โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลโดยตลอดเพื่อให้ทราบถึงประวัติ สภาพทางบ้าน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลหรือเป็นสาเหตุของปัญหา หรือพฤติกรรมที่เป็นปัญหาได้ วิธีการนี้เป็นวิธีที่ผู้สอนอาจเลือกใช้วิเคราะห์ หรือศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคล ได้

14. การประชุมปรึกษาระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (Teacher-Student Conference) การประชุมปรึกษานี้เป็นการสื่อสารแบบประจักษ์หน้า (face-to-face) ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เป็นรายบุคคลหรือกลุ่มเล็ก ซึ่งจัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยวิธีการปรึกษาหารือ นอกจากนี้ผู้สอนยังสามารถที่จะวัดและประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้

15. การบันทึกพฤติกรรม (Anecdotal Record) เป็นชุดของการบันทึกเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งกระทำอย่างต่อเนื่องว่าผู้เรียนกระทำอะไรบางอย่างใด ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ผู้สอนจะเป็นผู้สังเกต โดยมีแผนล่วงหน้ามาก่อน การบันทึกพฤติกรรมนี้ผู้สอนจะต้องทำการบันทึกในลักษณะที่จะช่วยให้ผู้อ่านบันทึกนั้น มองเห็นภาพพฤติกรรมของผู้เรียน ความสนใจ ทศนคติ จุดเด่น และปัญหา ได้ ผู้สอนจะต้องบันทึกพฤติกรรมจริง ไม่ต้องมีการแปลพฤติกรรม หากผู้สอนต้องการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในตอนท้ายบันทึกก็อาจทำได้ ซึ่งจะต้องเขียนแสดงไว้ว่าเป็นความเห็นของผู้สอน

16. การประเมินตนเอง (Self-Appraisal) เป็นวิธีการที่ผู้เรียนทำการประเมินตนเองโดยใช้เครื่องมือที่ผู้สอนจัดไว้ให้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลที่เป็นความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง

17. การศึกษาอุบัติการณ์เฉพาะกรณี (Critical Incident Technique) เป็นวิธีการที่ผู้สอนอาจใช้ในการประเมินความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์ และการแก้ปัญหาของผู้เรียน โดยเฉพาะในการศึกษาการพยาบาลภาคปฏิบัติ วิธีการนี้ผู้สอนจะทำการสังเกตผู้เรียนในอุบัติการณ์เฉพาะกรณีที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรืออุบัติการณ์จำลองก็ได้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นข้อมูลที่แสดงถึงความสามารถของผู้เรียนอย่างเฉพาะเจาะจงมากกว่าการบันทึกพฤติกรรมตามทั่ว ๆ ไปมาแล้ว

18. การบันทึกการพยาบาล (Nurses' notes) บันทึกนี้เป็นผลผลิต (Product) ของการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนอาจใช้ผลผลิตนี้เป็นเครื่องมือในการวัดและประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งทักษะในการติดต่อสื่อสาร ซึ่งจะต้องเป็นการสื่อสารที่ชัดเจน แม่นตรง ข้อมูลที่รวบรวมจากบันทึกการพยาบาลนี้ จะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประเมินผู้เรียนในระยะยาวได้เป็นอย่างดี

19. การบันทึกแบบปัญหา (Problem Oriented Record) การบันทึกแบบนี้เป็นผลผลิตของการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงถึงความสามารถของผู้เรียนในการใช้กระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน เป็นการแสดงออกของการเรียนรู้ ในขั้นประยุกต์ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมิน ดังนั้น จึงเป็นวิธีที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการประเมินผู้เรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะประเมินการศึกษามากับปฏิบัติ

20. การศึกษาพยาบาลเฉพาะกรณี (Nursing Care Studies) เครื่องมือในการวัดแบบ 20 นี้ คล้ายกับแบบ 18 และ 19 นั่นคือ ถือว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลจากผลผลิตการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนจะต้องแสดงออกถึงความรู้ ความสามารถของตน หรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ออกมาในรูปของการศึกษาผู้ป่วยเป็นรายบุคคล โดยเน้นที่การพยาบาลเป็นลำดับ และแผนการปฏิบัติการพยาบาล ซึ่งต้องกระทำอย่างเป็นขั้นตอนตามกระบวนการพยาบาล

21. บันทึกกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ป่วยและพยาบาล (Process Records) เครื่องมือในการวัดแบบนี้ เป็นบันทึกที่ผู้เรียนเขียนขึ้นเพื่อสื่อสารกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างพยาบาลและผู้ป่วย ได้แก่ บันทึกข้อความในการสนทนา ความคิดความรู้สึกรู้สีกของพยาบาล ในขณะนั้นเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง และพฤติกรรมของผู้ป่วย บันทึกนี้จะช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินคุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาลที่ผู้เรียนกระทำต่อผู้ป่วย หรือ ผู้รับบริการได้ในทุกสถานการณ์ ทั้งนี้เพราะผู้สอนไม่สามารถจะทำการนิเทศแบบตัวต่อตัวกับผู้เรียนเป็นรายบุคคลตลอดเวลาที่ผู้เรียนฝึกปฏิบัติการพยาบาลได้ บันทึกกระบวนการนี้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนทำอะไร รวมทั้งคิดและรู้สึกอย่างไรอีกด้วย จึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งในการประเมินความรู้ ทักษะ ค่านิยม และทักษะของผู้เรียน

จะเห็นว่าเครื่องมือที่ผู้สอนสามารถเลือกใช้มียู่มากมาย แต่เมื่อพิจารณาแต่ละแบบ จะพบว่าเครื่องมือแต่ละแบบจะเหมาะสมกับการประเมินการเรียนรู้ในบางลักษณะเท่านั้น ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้สอนต้อง ใช้ เครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนหลายวิธี

หน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการวัดและประเมินผล

ในแต่ละวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาทางการพยาบาลศาสตร์ ตามข้อบังคับของสภาการพยาบาล ฯ พ.ศ. 2529 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษารายงานการประเมินตนเองเกี่ยวกับ (ข้อ 30) เกณฑ์การ วัดผลและสำเร็จการศึกษา (สารสภาการพยาบาล. 2532 : 31) ดังนี้

1. สร้างเครื่องมือวัดผลการเรียนตามจุดประสงค์ของวิชา

- 1.1 เป็นรายวิชา
- 1.2 ของวิชาบังคับทุกวิชา
- 1.3 ของทุกวิชาในหลักสูตร
- 1.4 มีการวิเคราะห์เครื่องมือในการวัดผล
- 1.5 นำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงเครื่องมือ

2. กำหนดเกณฑ์สำเร็จการศึกษา

- 2.1 เรียนครบตามจำนวนหน่วยกิต
- 2.2 แต้มเฉลี่ยสะสม ไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 แต้ม

นอกจากนี้ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลจะต้องปฏิบัติหน้าที่ และรับผิดชอบงานการวัดและ ประเมินผลเช่นเดียวกับผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ทั่วไป ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (มณี ภัคเกษม. 2528 : 56 ; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 200 - 201)

1. กำหนดนโยบาย เกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในเรื่องประเภทของข้อสอบที่ใช้วัด ระยะเวลาที่ใช้สอบ จำนวนครั้งที่สอบ การเก็บคะแนนแต่ละครั้ง การให้เกรด การเตรียมแบบฟอร์มรายงานผลการสอบ
2. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการสอบ และจัดให้มีเอกสาร หนังสือ คู่มือ ระเบียบการวัดและประเมินผลการศึกษาไว้บริการแก่อาจารย์
3. ส่งเสริมอาจารย์ให้มีความรู้ทางการวัดและประเมินผล โดยการจัดการฝึกอบรม การประชุมปฏิบัติการในด้านเทคนิคการออกข้อสอบ การให้คะแนน การประเมินผลข้อสอบ การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสอบ ตลอดจนการรายงานผลการสอบ
4. จัดตารางสอบ ห้องสอบ ผู้คุมสอบ กำหนดระเบียบในการสอบและการคุมสอบเพื่อให้ปฏิบัติในแนวเดียวกัน
5. จัดให้อาจารย์ได้ทำการวิเคราะห์ข้อสอบ เพื่อพัฒนาแก้ไขปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น
6. จัดให้มีการประเมินผลการศึกษาที่ผ่านไป หากมีข้อบกพร่องจะได้แก้ไขหรือเสนอแนวทางในการนำไปปรับใช้ครั้งต่อไป
7. ติดตาม ตรวจสอบ กำกับ การวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งช่วยเหลือแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องต่าง ๆ

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญอันหนึ่งของการบริหารวิชาการที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักว่าเป็นงานสำคัญที่ต้องใส่ใจในเรื่องนี้ด้วยการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ให้ชัดเจน จัดหาเอกสาร คู่มือ วัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ ส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และปฏิบัติตามระเบียบที่กำหนดไว้ และมีความเชื่อว่าการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการควบคุมให้การเรียนการสอนบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (จินตนา ยูนิพันธ์. 2527 : 172) อีกทั้งยังใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาไปสู่จุดเด่นทางด้านวิชาการให้แก่สถานศึกษาให้มีความก้าวหน้าเป็นที่ยอมรับต่อไป

หน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดการศึกษาทุกระดับถือว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุด ด้วยเหตุนี้การบริหารงานวิชาการจึงต้องกระทำอย่างรอบคอบ รัดกุมและเหมาะสมกล่าวคือจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ที่

มีลักษณะยุ่งยากแตกต่างไปจากการบริหารงานอื่น ๆ ในการบริหารงานวิชาการนั้นผู้บริหารจะต้องมีหลักวิชาที่ดีมีขั้นเชิงหรือมีศิลป์ในการที่จะนำผู้อื่นให้ไปสู่เป้าหมายทางวิชาการ การบริหารงานวิชาการจึงต้องลงทุนทั้งในแง่กำลังคน กำลังสติปัญญาและกำลังฝีมือ

ในวิทยาลัยพยาบาลกลุ่มบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งที่รับผิดชอบการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าแผนกวิชา ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารที่ต้องทำหน้าที่ทั้งทางด้านวิชาการและด้านบริหารงานทั่วไป โดยต้องแสดงทั้งสองบทบาทนี้จึงจะประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (ทิพย์รัตน์ สุทธิพงศ์, 2534 : 30 - 31 ; อ้างอิงมาจาก Green, 1981 : 12 - 15)

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา มีหน้าที่บริหารราชการของวิทยาลัยพยาบาลให้เป็นไปตามหน้าที่ความรับผิดชอบระเบียบแบบแผนและนโยบายที่ได้รับมอบหมายจากสถาบันพัฒนาากำลังคนด้านสาธารณสุข และกระทรวงสาธารณสุข มีความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (สถาบันพัฒนาากำลังคนด้านสาธารณสุข, 2536 : 7)

1. ด้านบริหารงานทั่วไป คือกำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน พิจารณาการจัดอัตรา กำลังเจ้าหน้าที่ และงบประมาณของวิทยาลัย คิดต่อประสานงาน วางแผนมอบหมาย วินิจฉัยสั่งการ ควบคุมตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำ ติดตามประเมินผลและปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน

2. ด้านวิชาการ คือกำหนดนโยบาย การจัดการศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ควบคุมกำกับให้คำแนะนำปรึกษาทางวิชาการในการจัดการเรียนการสอน การฝึกอบรม การศึกษาค้นคว้าวิจัยและการผลิตผลงานทางวิชาการ การพัฒนาระบบการจัดการศึกษา และการให้บริการทางวิชาการแก่สังคม เป็นที่ปรึกษาด้านการศึกษายาบาลแก่ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ทำการสอนและฝึกอบรมในสาขาการพยาบาล และสาขาวิชาการที่มีความชำนาญ

3. ด้านบริการการศึกษา คือกำหนดนโยบายควบคุมกำกับให้คำแนะนำปรึกษา และสนับสนุนงานในแผนการปกครองและสวัสดิการ แผนกกิจกรรมนักศึกษา แผนกห้องสมุด งานส่งเสริมวิชาการ งานพัฒนาตำราและแบบเรียน งานเทคโนโลยีทางการศึกษา งานแนะแนวการศึกษา งานทะเบียนและสถิติ งานวิจัยและประเมินผลการศึกษา

4. ด้านการทุนบำรุงศิลปและวัฒนธรรม คือกำหนดนโยบาย สนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่ออนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีงาม

5. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์วิทยาลัย การประสานงานและการให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นทั้ง ในและนอกสังกัด

หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลไม่สามารถจะปฏิบัติงานวิชาการได้ตามลำพังจึงมีการมอบหมายให้หัวหน้าฝ่ายวิชาการรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับงานบริหารวิชาการ โดยรับนโยบายจากผู้บริหารมาวางแผนปฏิบัติและร่วมประสานงานกับหัวหน้าแผนกวิชาต่าง ๆ หน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีดังนี้ (วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ, 2535 : 39 - 46)

1. ด้านการบริหารวิชาการ

มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกำหนด และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

1.1 การใช้หลักสูตร จัดการศึกษาให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กำหนดแผนการศึกษา

1.2 การจัดการเรียนการสอน จัดให้มีแผนการสอนที่ชัดเจนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติของแต่ละแผนกวิชา กำหนดวิธีการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะของหลักสูตร มีการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ พัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเป้าหมายของวิทยาลัย

1.3 การวางแผนและควบคุมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1.4 รับผิดชอบแผนวิชาการพยาบาลรวม 10 แผนวิชาซึ่งแต่ละแผนวิชาจะมีหัวหน้าแผนรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผล ในแผนก โดยประสานงานร่วมกับฝ่ายวิชาการ

1.5 การประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยรวบรวมปัญหาอุปสรรคที่ผ่านมาดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีระบบเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุง

1.6 ประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ของวิทยาลัย เช่น ประสานงานกับฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายบริการการศึกษา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา ดำเนินไปอย่างราบรื่น และมีความคล่องตัวและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย

1.7 แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในด้านการเรียนการสอน เช่น ด้านอาจารย์ ด้านนักศึกษา เป็นต้น

1.8 พัฒนาอาจารย์ด้านวิชาการ โดยจัดประชุมวิชาการ จัดอาจารย์ไปประชุมอบรม สัมมนา และศึกษาต่อ

1.9 บริการวิชาการแก่สังคม เช่น จัดนิทรรศการให้ความรู้ด้านต่าง ๆ จัดอาจารย์ไปเป็นวิทยากรให้กับสถาบันอื่น ๆ

2. ด้านการวิจัย สนับสนุนให้มีการทำวิจัย ร่วมมือในการทำวิจัยกับหน่วยงานอื่น ๆ
3. ด้านการสอน รับผิดชอบทำการสอนร่วมกับคณาจารย์
4. หน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย เช่น เป็นกรรมการคณะกรรมการของวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ

หน้าที่และความรับผิดชอบของวิทยากร

อาจารย์พยาบาลทุกคนจะทำหน้าที่ของตนในฐานะของวิทยากรดังนี้ (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2532 : 5 - 8)

1. สอนภาคทฤษฎี หมายถึง การสอนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียน หรือการสอนทฤษฎีในคลินิก
2. สอนภาคทดลอง หมายถึง การสอนภาคปฏิบัติในสถานการณ์จำลองและการสาธิตเทคนิคการพยาบาลต่าง ๆ

3. สอนภาคปฏิบัติ โดยอาจารย์พยาบาลจะทำหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการวางแผน มอบหมายงาน และการชี้แนะ การติดตามและประเมินผล ในการสอนภายในสาขานั้น ๆ เพื่อให้มี ประสิทธิภาพต่าง ๆ โดย

3.1 ดูแลควบคุมนักศึกษาในเรื่องการศึกษาภาคปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาพยาบาล ที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย และช่วยนักศึกษาในการพัฒนาความสามารถเพื่อการปรับปรุงตนเอง ในการวางแผนให้การดูแลผู้ป่วย ตามความต้องการของแต่ละบุคคล

3.2 ให้การสาธิตวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการพยาบาล เพื่อให้เกิดทักษะในการให้ การพยาบาลบางอย่างโดยเฉพาะ

3.3 ในการวิเคราะห์ความยุ่งยากสลับซับซ้อนของวิธีการ ซึ่งนักศึกษาได้เรียนเทคนิค การพยาบาล และแนะนำนักศึกษาในการแสวงหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ

3.4 แนะนำนักศึกษาในการใช้แหล่งค้นคว้าห้องสมุด เพื่อจุดประสงค์ของการ ปรับปรุงการพยาบาล

3.5 เพื่อพัฒนาตัวนักศึกษาให้เข้าใจที่จะช่วยกันสนับสนุนในด้านการศึกษาค้นคว้า เพื่อประสิทธิภาพของการรักษา และการพยาบาล

3.6 ส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาการศึกษาด้วยตนเองให้มากที่สุดเท่าที่จะมาก ได้ ตามความรู้ความสามารถของนักศึกษาแต่ละคน

3.7 เพื่อปลูกฝังเจตคติอันดีต่อนักศึกษาในอุดมการณ์ของการพยาบาล อันมีหน้าที่ ในการป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพอนามัยและการรักษาพยาบาล รวมทั้งการฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของ ประชาชน

3.8 การควบคุมดูแลนักศึกษาในหอผู้ป่วย ห้องทดลอง ย่อมมีความแตกต่าง กันมากกับการศึกษาภาคทฤษฎีของวิชาชีพพยาบาล เพราะการศึกษาภาคปฏิบัติในหอผู้ป่วยย่อม ต้องการการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

4. ประสานบริการการรักษาพยาบาลแก่ผู้รับบริการ ซึ่งจะกระทำโดยหน้าที่บนเวที การศึกษาพยาบาล และในฐานะของผู้ร่วมงานทีมสุขภาพ

5. ประสานกับหน่วยงาน สถานบริการ และสำรวจแหล่งฝึกปฏิบัติเพื่อการจัดการศึกษา ตามหลักสูตร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พรรคนีย์ จินตนาภรณ์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนามัยในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยากร พบว่า การบริหารงานวิชาการ 3 ด้านคือ การจัดระเบียบงานการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์มาก และผลการเปรียบเทียบทัศนะระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับวิทยากรเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 เรื่องดังกล่าว พบว่า แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบในเรื่องโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนามัยที่เป็นฝ่ายหนึ่งของศูนย์อนามัยแม่และเด็ก กับโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนามัยแม่และเด็กกับโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนามัยที่ขึ้นตรงต่อกองอนามัยครอบครัว พบว่าการบริหารงานวิชาการทั้ง 3 ด้านมีความแตกต่างกัน

สมศักดิ์ ทรงวุฒิ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตามที่ปฏิบัติจริงและตามที่ควรปฏิบัติในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีทัศนะที่คล้ายคลึงกันต่อการบริหารงานวิชาการ 3 ด้าน คือ ด้านการจัดระเบียบงานการใช้หลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามที่ปฏิบัติจริงทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลางและเห็นควรมีการปฏิบัติในทุก ๆ ด้านให้มากกว่าที่ปฏิบัติจริง ผลการเปรียบเทียบทัศนะระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนตามตัวแปรด้านสถานภาพทางตำแหน่งงาน วุฒิ และระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า มีความแตกต่างกันน้อย (ค่อนข้าง ไปทางน้อยมาก) ในทุก ๆ ด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่มีขอบข่ายทางวิชาการสอดคล้องและใกล้เคียง สรุปได้ดังนี้

เวลล์ (Wells. 1978 : 2333 - A) ได้วิจัยเรื่องงานในความรับผิดชอบที่สำคัญของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐไคโรราโค สหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยปรากฏว่า

ครูใหญ่เห็นว่า ในหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน ซึ่งหมายถึงงานวิชาการนั้น ครูใหญ่ควรใช้เวลาให้มาก ซึ่งถือว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารโรงเรียน

แมททอกซ์ (Mattox. 1978 : 6061 - A) ได้ศึกษาเรื่องความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่า ความต้องการที่อยู่ในระดับมากคือความต้องการจะมีความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการประเมินผล และต้องการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

สรุป

จากการศึกษาการบริหารวิชาการในประเด็นหลากหลายดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลมีส่วนคล้ายคลึง เช่นเดียวกับสถานศึกษาทั่วไปแต่มีความยุ่งยากซับซ้อนในทางปฏิบัติมากกว่า เนื่องจากในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตพยาบาลจะมุ่งเน้นการให้ความรู้แก่นักศึกษาทั้ง ในด้านการศึกษาทั่วไป และด้านความรู้ในวิชาชีพ มีทักษะ มีประสบการณ์ในการให้การพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพโดยผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลจะต้องใช้ความสามารถสรรหาและพิจารณาเลือกเชิญผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญหลายสาขาสอนนักศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี เพราะอาจารย์ประจำส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาเฉพาะด้านการพยาบาลจึงเป็นข้อจำกัดในการสอน ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติในรายวิชาต่าง ๆ ของหมวดวิชาชีพพยาบาลก็จะต้องอาศัยสถานบริการสุขภาพเป็นแหล่งฝึกภาคปฏิบัติการพยาบาลสาขาต่าง ๆ ทั้งในสถาบัน เช่น โรงพยาบาลและในชุมชน ซึ่งต้องพิจารณาเลือกสรรแหล่งฝึกที่มีความเหมาะสมสำหรับจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างครอบคลุมครบถ้วนตามหลักสูตรกำหนด อีกทั้งต้องติดต่อประสานงานกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับในแหล่งฝึกนั้น ๆ จึงพบปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องนานับประการที่ต้องดำเนินการ

จึงกล่าวได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลนั้น ผู้อำนวยการซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดจะต้อง ให้ความสำคัญและเฝ้าระวังรอบคอบ ใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจ ใช้ศักยภาพสูงในการบริหารจัดการภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดมาก ให้สามารถเอื้ออำนวย บริการส่งเสริม

สนับสนุนงานด้านวิชาการให้ได้ทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลและเป็นหลักประกันได้ว่าผลผลิตมีคุณภาพ สามารถสนองตอบความต้องการด้านสุขภาพอนามัยตามความคาดหวังของบุคคลในสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว ผู้อำนวยการมิได้มีการสะท้อนที่และความรับผิดชอบเฉพาะงานวิชาการเพียงอย่างเดียว ยังมีภาระในการบริหารงานด้านอื่น ๆ อีกมากมาย จึงจำเป็นต้องกระจายงานวิชาการให้แก่หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันปฏิบัติ จึงน่าจะเป็นเหตุให้ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า ไว้ดังนี้

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือ และวิธีการสร้างเครื่องมือ
3. การรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคลากรในวิทยาลัยพยาบาลจำนวน 24 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2536 จำนวน 965 คน จานแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 24 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 24 คน และวิทยากร จำนวน 917 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการสุ่มดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน
2. หัวหน้าฝ่ายวิชาการใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 คน
3. วิทยากร สุ่มจากประชากรทั้งหมดโดยวิธีการของเครซี และมอร์แกน

(Krejcie and Morgan. 1970 : 608) ตามตารางสัดส่วนที่กำหนดไว้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วิทยาลัยพยาบาลเป็นชั้น ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร
จำแนกตามวิทยาลัยพยาบาล

วิทยาลัยพยาบาล	ผู้อำนวยการ		หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		วิทยากร	
	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
กรุงเทพ	1	1	1	1	77	23
พุทธชินราช พิษณุโลก	1	1	1	1	57	17
นครราชสีมา	1	1	1	1	64	19
พระปกเกล้า จันทบุรี	1	1	1	1	47	14
สงขลา	1	1	1	1	50	15
สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์	1	1	1	1	49	14
สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	1	1	1	1	48	14
สระบุรี	1	1	1	1	37	11
ชลบุรี	1	1	1	1	37	11
ลำปาง	1	1	1	1	39	11
ราชบุรี	1	1	1	1	40	12
อุดรดิตถ์	1	1	1	1	32	9
ศรีมหาสารคาม	1	1	1	1	41	12
สุราษฎร์ธานี	1	1	1	1	34	10
นราธิวาส	1	1	1	1	27	8
สุรินทร์	1	1	1	1	28	8
อุดรธานี	1	1	1	1	30	9

ตาราง 1 (ต่อ)

วิทยาลัยพยาบาล	ผู้อำนวยการ		หัวหน้าฝ่ายวิชาการ		วิทยากร	
	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
ชัยนาท	1	1	1	1	24	7
พะเยา	1	1	1	1	28	8
พระพุทธบาท สระบุรี	1	1	1	1	23	7
นครศรีธรรมราช	1	1	1	1	32	9
พระจอมเกล้า เพชรบุรี	1	1	1	1	24	7
ตรัง	1	1	1	1	22	6
ศรีธัญญา นนทบุรี	1	1	1	1	27	8
รวม	24	24	24	24	917	269

เครื่องมือ และวิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั่ว ๆ ไป และการจัดการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล เพื่อนำเนื้อหา มาเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจาก อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2530 : 1 - 61) และสุภาพ วาดเขียน (2525 : 1 - 68) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. ปรีกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบสอบถามมี 3 ระดับคือ มาก ปานกลาง น้อย ถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งครอบคลุมงานวิชาการ 3 ด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
5. นำแบบสอบถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเนื้อหาและสำนวนภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผศ.ดร.เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร อาจารย์สายหยุด ศิริภรณ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ อาจารย์พนิดา กุลพิบูลย์ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ อาจารย์ ดร.ไพสิน นุกุลกิจ วิทยากรวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ และอาจารย์ ชุตินา ขมดี ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

8. นำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรในวิทยาลัยพยาบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202 - 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็น .89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึง

1.1 ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลทำปริญญานิพนธ์จากข้าราชการในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 24 แห่ง

1.2 ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 24 แห่ง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัย

2. ส่งหนังสือถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 24 แห่ง พร้อมแบบแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์ โดยขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรย์ ตอบแบบสอบถาม และรวบรวมส่งกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์ โดยผู้วิจัยได้แนบซองติดแสตมป์พร้อมเจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัยไว้เรียบร้อยแล้ว

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปจำนวน 317 ฉบับ ได้รับกลับคืนจำนวนทั้งสิ้น 311 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.11 และแบบสอบถามทั้ง 311 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน จำแนกตาม
สถานภาพของผู้ตอบ

ผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวนที่ส่งไป (ฉบับ)	จำนวนที่ได้รับคืน (ฉบับ)	ร้อยละ
ผู้อำนวยการ	24	23	95.83
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	24	23	95.83
วิทยากร	269	265	98.51
รวม	317	311	98.11

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 311 ฉบับ มาจำแนกตามกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้อำนวยการ กลุ่มหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และกลุ่มวิทยากร แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเป็นรายข้อ ทั้งส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ปฏิบัติจริง/ควรปฏิบัติ ระดับมาก มีค่าเป็น 3 คะแนน

ปฏิบัติจริง/ควรปฏิบัติ ระดับปานกลาง มีค่าเป็น 2 คะแนน

ปฏิบัติจริง/ควรปฏิบัติ ระดับน้อย มีค่าเป็น 1 คะแนน

2. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Package for Social Science) ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร
ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลนันทาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) โดยจำแนกเป็นรายข้อ รายด้าน และรวมทุกด้านทั้งใน
ส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่มีต่อการบริหาร
งานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านตามสมมุติฐานข้อ 1, 2, 3
โดยหาค่าที (t-test)

การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และ
วิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการทั้งส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ กำหนดเกณฑ์คะแนน
เฉลี่ยไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.00 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ทั้งส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.67 – 2.33 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ทั้งส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.66 หมายถึง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
ทั้งส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติในระดับน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ,

2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนข้อมูล

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตร

(Ferguson. 1976 : 64)

$$S.D = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

1.3 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า

(α -Coefficient) ของครอนแบค (Cronbach. 1990 : 202 - 204)

$$\alpha_k = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_{items}^2}{s_{total}^2} \right\}$$

เมื่อ α_k แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

s_{items}^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_{total}^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

ทดสอบสมมุติฐานข้อ 1, 2, 3 โดยใช้สูตรทดสอบค่าที (t-test) (กานดา พูลลาภทวี. 2530 : 224)

$$t = \frac{\bar{d}}{\frac{s_d}{\sqrt{n}}}$$

$$df = n - 1$$

- เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา
- $\bar{d}$ แทน ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ
- s_d แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติ
- n แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผล และแปลความหมายจากข้อมูล ผู้วิจัยจึงขอเสนอใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน t - test
*	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
p	แทน	ความน่าจะเป็น

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลในรูปตาราง 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยากร ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในงาน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวมทุกด้านในส่วนที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2

2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ
ของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้า
ฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และ
ควรปฏิบัติโดยรวมทุกด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัด
และประเมินผล และจำแนกเป็นรายด้าน รายข้อ รายละเอียดดังตาราง 3 - 13

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ

	ผู้อำนวยการ			หัวหน้าฝ่ายวิชาการ			วิทยากร		
	N = 23			N = 23			N = 265		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ปฏิบัติจริง	2.31	.19	ปานกลาง	2.31	.15	ปานกลาง	1.88	.18	ปานกลาง
ควรปฏิบัติ	2.89	.12	มาก	2.94	.07	มาก	2.82	.13	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) ในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) ในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.94$)

วิทยากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) ในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติ และควรปฏิบัติ จำแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงาน		ผู้อำนวยกร			หัวหน้าฝ่ายวิชาการ			วิทยากร		
วิชาการของ		N = 23			N = 23			N = 265		
วิทยาลัยพยาบาล		$\bar{X}$	S.D	แปล	$\bar{X}$	S.D	แปล	$\bar{X}$	S.D	แปล
		ผล			ผล			ผล		
ด้านการจัดการ	ปฏิบัติจริง	2.33	.16	ปาน	2.35	.14	มาก	1.94	.17	ปาน
	เรียนการสอน			กลาง						กลาง
	ควรปฏิบัติ	2.92	.08	มาก	2.95	.07	มาก	2.84	.11	มาก
ด้านการนิเทศ	ปฏิบัติจริง	2.25	.22	ปาน	2.21	.16	ปาน	1.78	.18	ปาน
	การศึกษา			กลาง			กลาง			กลาง
	ควรปฏิบัติ	2.83	.13	มาก	2.91	.07	มาก	2.76	.14	มาก
ด้านการวัด	ปฏิบัติจริง	2.37	.18	มาก	2.36	.12	มาก	1.94	.17	ปาน
	และประเมินผล									กลาง
	ควรปฏิบัติ	2.93	.11	มาก	2.96	.06	มาก	2.86	.12	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า ผู้อำนวยกรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$ และ $\bar{X} = 2.25$ ตามลำดับ) ส่วนด้านการวัดและประเมินผลมีความคิด

เห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติพบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.92$, $\bar{X} = 2.83$ และ $\bar{X} = 2.93$ ตามลำดับ)

หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.35$ และ $\bar{X} = 2.36$ ตามลำดับ) ส่วนด้านการนิเทศการศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติพบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.95$, $\bar{X} = 2.91$ และ $\bar{X} = 2.96$ ตามลำดับ)

วิทยากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ($\bar{X} = 1.94$, $\bar{X} = 1.78$ และ $\bar{X} = 1.94$ ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนควรปฏิบัติพบว่า ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.84$, $\bar{X} = 2.76$ และ $\bar{X} = 2.86$ ตามลำดับ)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้บริหาร (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนการสอน จานแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
1	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผนการเรียน	2.35	.65	มาก	2.96	.21	มาก
2	วิเคราะห์แผนการเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	2.30	.76	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
3	จัดแผนการเรียนได้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ (ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ ฯลฯ)	2.22	.60	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
4	เอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	2.43	.51	มาก	2.74	.45	มาก
5	กำหนดการจัดตารางสอนให้มีคาบเวลาสำหรับนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.74	.45	มาก	2.87	.45	มาก
6	จัดอาจารย์เข้าสอนแต่ละรายวิชาได้เหมาะสม	2.57	.66	มาก	2.96	.21	มาก
7	กำหนดให้อาจารย์ทำบันทึกการสอน	2.22	.67	ปานกลาง	2.87	.46	มาก
8	กำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริม	2.22	.67	ปานกลาง	2.83	.39	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
9	ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน	2.70	.56	มาก	3.00	.00	มาก
10	ส่งเสริมให้นำผลการวิจัย ไปใช้ในการเรียน การสอน	2.22	.67	ปาน กลาง	3.00	.00	มาก
11	จัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตาม เกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ (อาจารย์ : นักศึกษา = 1 : 8)	1.17	.39	น้อย	2.96	.21	มาก
12	กำหนดให้จัดทำคู่มือฝึกภาคปฏิบัติรายวิชา สำหรับนักศึกษา	2.78	.52	มาก	2.91	.29	มาก
รวมเฉลี่ย		2.33	.16	ปาน กลาง	2.92	.08	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของ
วิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อจัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์
มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.17$) ส่วน

ข้อวิเคราะห์แผนการเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ข้อจัดแผนการเรียนได้เหมาะสมกับ
ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่ ข้อกำหนดให้อาจารย์ทำบันทึกการสอน ข้อกำหนดให้มีการสอน
ซ่อมเสริม ข้อส่งเสริมให้นักเรียนไปใช้ในการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับ
ปานกลาง ($\bar{X} = 2.30$, $\bar{X} = 2.22$, $\bar{X} = 2.22$, $\bar{X} = 2.22$ และ $\bar{X} = 2.22$ ตามลำดับ)
ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติ
ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าข้อเอาใจใส่การจับเวลาเรียนได้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
13	กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศอาจารย์ไว้ อย่างชัดเจน	2.04	.77	ปาน กลาง	2.91	.29	มาก
14	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผนการนิเทศ อาจารย์	2.00	.74	ปาน กลาง	2.91	.29	มาก
15	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎี อย่างสม่ำเสมอ	1.78	.60	ปาน กลาง	2.65	.49	มาก
16	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	2.00	.80	ปาน กลาง	2.78	.42	มาก
17	รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอน ของอาจารย์	2.61	.58	มาก	2.91	.29	มาก
18	จัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรม ใหม่ ๆ ทางการสอน	2.22	.74	ปาน กลาง	2.83	.39	มาก
19	ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน	2.22	.67	ปาน กลาง	2.78	.42	มาก
20	จัดหาแหล่งวิทยาการอุปกรณ์การสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์	2.22	.52	ปาน กลาง	2.83	.39	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
21	ส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยตนเอง	2.43	.59	มาก	2.65	.57	มาก
22	กำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาคูณ เสนอต่อคณาจารย์	2.74	.54	มาก	2.96	.21	มาก
23	ติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์หลังจากผ่านการศึกษาคู่อบรม หรือคูน	2.26	.81	ปาน กลาง	2.83	.39	มาก
24	ประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ	2.43	.66	มาก	2.96	.21	มาก
รวมเฉลี่ย		2.25	.22	ปาน กลาง	2.83	.13	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า ผู้นำนวยการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอ

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.78$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้อกำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน เสนอต่อคณาจารย์ ขอรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ ข้อเสนอส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยตนเอง ข้อประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$ $\bar{X} = 2.61$, $\bar{X} = 2.43$ และ $\bar{X} = 2.43$ ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดสำหรับข้อกำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน เสนอต่อคณาจารย์ และข้อประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$ และ $\bar{X} = 2.96$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
25	กำหนดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการวัดและประเมินผลทุกแผนกวิชา	2.52	.67	มาก	2.91	.29	มาก
26	กำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลไว้อย่างชัดเจน	2.70	.56	มาก	2.91	.29	มาก
27	จัดหาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ	2.39	.66	มาก	2.87	.34	มาก
28	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ	2.43	.59	มาก	2.96	.21	มาก
29	ส่งเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่อง การวัดและประเมินผล	2.52	.67	มาก	2.83	.49	มาก
30	กำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา	1.83	.78	ปาน กลาง	2.87	.34	มาก
31	สนับสนุนให้นหาวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา	2.26	.69	ปาน กลาง	2.96	.21	มาก
32	มีการจัดตารางสอบ ห้องสอบ และผู้คุมสอบ	2.83	.49	มาก	2.96	.21	มาก
33	มีการตรวจสอบ และกำกับ การวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	2.43	.66	มาก	2.96	.21	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
34	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง	2.13	.63	ปานกลาง	2.91	.29	มาก
35	จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	2.17	.65	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
36	มีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน	2.17	.78	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
รวมเฉลี่ย		2.37	.18	มาก	2.93	.11	มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้อำนวยกำรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา ข้อสนับสนุนให้นาวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อมีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง

ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.26$, $\bar{X} = 2.17$, $\bar{X} = 2.17$, $\bar{X} = 2.13$ และ $\bar{X} = 1.83$ ตามลำดับ) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อมีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบันมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$ และ $\bar{X} = 3.00$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการจัด การเรียนการสอน จาแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
1	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทำแผนการเรียน	2.65	.49	มาก	3.00	.00	มาก
2	วิเคราะห์แผนการเรียนเพื่อใช้ในการจัด การเรียนการสอน	2.35	.71	มาก	2.96	.21	มาก
3	จัดแผนการเรียนได้เหมาะสมกับทรัพยากร ทางการบริหารที่มีอยู่ (ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ ฯลฯ)	2.26	.54	ปาน กลาง	3.00	.00	มาก
4	เอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสม กับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	2.13	.76	ปาน กลาง	2.78	.42	มาก
5	กำหนดการจัดตารางสอนให้มีคาบเวลา สำหรับนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.39	.50	มาก	2.87	.34	มาก
6	จัดอาจารย์เข้าสอนแต่ละรายวิชาได้ เหมาะสม	2.52	.59	มาก	3.00	.00	มาก
7	กำหนดให้อาจารย์ทำบันทึกการสอน	2.52	.51	มาก	2.96	.21	มาก
8	กำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริม	2.26	.45	ปาน กลาง	2.83	.39	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
9	ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน	2.61	.50	มาก	3.00	.00	มาก
10	ส่งเสริมให้ทุนการวิจัยไปใช้ในการเรียน การสอน	2.35	.57	มาก	3.00	.00	มาก
11	จัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตาม เกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ (อาจารย์ : นักศึกษา = 1 : 8)	1.30	.47	น้อย	3.00	.00	มาก
12	กำหนดให้จัดทำคู่มือฝึกภาคปฏิบัติรายวิชา สำหรับนักศึกษา	2.87	.34	มาก	3.00	.00	มาก
รวมเฉลี่ย		2.35	.14	มาก	2.95	.07	มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการ
ของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 2.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อจัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์
มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.30$) ข้อจัดแผน
การเรียนได้เหมาะสมกับทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่ ข้อกำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริม ข้อ

เอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.26$, $\bar{X} = 2.26$ และ $\bar{X} = 2.13$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนควรรูปแบบด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อเอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสมกับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.78$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
(N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ
ด้านการนิเทศการศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
13	กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศอาจารย์ไว้ อย่างชัดเจน	2.26	.69	ปาน กลาง	2.91	.29	มาก
14	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผนการนิเทศ อาจารย์	2.04	.82	ปาน กลาง	2.91	.29	มาก
15	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎี อย่างสม่ำเสมอ	1.87	.63	ปาน กลาง	2.74	.45	มาก
16	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	2.13	.63	ปาน กลาง	2.96	.21	มาก
17	รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอน ของอาจารย์	2.00	.67	มาก	2.96	.21	มาก
18	จัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรม ใหม่ ๆ ทางการสอน	2.00	.74	ปาน กลาง	2.87	.34	มาก
19	ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน	2.17	.83	ปาน กลาง	2.96	.21	มาก
20	จัดหาแหล่งวิทยาการอุปกรณ์การสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์	2.30	.56	ปาน กลาง	2.87	.34	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
21	ส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยตนเอง	2.61	.58	มาก	2.91	.29	มาก
22	กำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน เสนอต่อคณาจารย์	2.61	.50	มาก	3.00	.00	มาก
23	ติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์หลังจากผ่านการศึกษาคืออบรม หรือดูงาน	1.96	.71	ปานกลาง	2.87	.34	มาก
24	ประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ	2.09	.73	ปานกลาง	2.91	.29	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.21	.16	ปานกลาง	2.91	.07	มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียน

การสอนด้วยตนเอง ข้อกำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาน
เสนอต่อคณาจารย์ ขอรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{X} = 2.61$, $\bar{X} = 2.61$ และ $\bar{X} = 2.48$ ตามลำดับ) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ย
ต่ำสุด ($\bar{X} = 1.87$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของ
วิทยาลัยพยาบาล ในส่วนควรปฏิบัติด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อกำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการประชุม
สัมมนา อบรม ศึกษาน เสนอต่อคณาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$) โดย
มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอมีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.74$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
(N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ
ด้านการวัดและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
25	กำหนดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการวัดและประเมินผลทุกแผนกวิชา	2.61	.66	มาก	2.96	.21	มาก
26	กำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลไว้อย่างชัดเจน	2.61	.66	มาก	3.00	.00	มาก
27	จัดหาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ	2.26	.69	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
28	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ	2.30	.63	ปานกลาง	2.96	.21	มาก
29	ส่งเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่อง การวัดและประเมินผล	2.22	.67	ปานกลาง	2.96	.21	มาก
30	กำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา	1.96	.71	ปานกลาง	2.96	.21	มาก
31	สนับสนุนให้นำวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา	2.09	.73	ปานกลาง	3.00	.00	มาก
32	มีการจัดตารางสอบ ห้องสอบ และผู้คุมสอบ	2.91	.29	มาก	2.96	.21	มาก
33	มีการตรวจสอบ และกำกับ การวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	2.57	.51	มาก	2.91	.29	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
34	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง	2.13	.55	ปาน กลาง	2.91	.42	มาก
35	จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	2.26	.54	ปาน กลาง	2.91	.42	มาก
36	มีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน	2.39	.66	มาก	3.00	.00	มาก
	รวมเฉลี่ย	2.36	.12	มาก	2.96	.06	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ ข้อจัดหาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อส่งเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง ข้อสนับสนุนให้นาวีวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา ข้อกำหนดให้มีการ

สร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.30$, $\bar{X} = 2.26$, $\bar{X} = 2.26$, $\bar{X} = 2.22$, $\bar{X} = 2.13$, $\bar{X} = 2.09$ และ $\bar{X} = 1.96$ ตามลำดับ) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนการบริหารจัดการวัดและประเมินผลพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลไว้อย่างชัดเจน ข้อจัดหาเอกสารคู่มือเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ ข้อสนับสนุนให้นำวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา ข้อมีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$, $\bar{X} = 3.00$, $\bar{X} = 3.00$ และ $\bar{X} = 3.00$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากร (N = 265) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
1	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผนการเรียน	2.06	.76	ปาน กลาง	2.90	.30	มาก
2	วิเคราะห์แผนการเรียนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน	1.80	.71	ปาน กลาง	2.90	.30	มาก
3	จัดแผนการเรียนได้เหมาะสมกับทรัพยากร ทางการบริหารที่มีอยู่ (ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ วิธีการ ฯลฯ)	1.79	.63	ปาน กลาง	2.91	.30	มาก
4	เอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสม กับธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	1.99	.62	ปาน กลาง	2.85	.37	มาก
5	กำหนดการจัดตารางสอนให้มีคาบเวลา สำหรับนักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.02	.71	ปาน กลาง	2.73	.44	มาก
6	จัดอาจารย์เข้าสอนแต่ละรายวิชาได้ เหมาะสม	2.18	.55	ปาน กลาง	2.87	.34	มาก
7	กำหนดให้อาจารย์ทำบันทึกการสอน	2.08	.68	ปาน กลาง	2.76	.45	มาก
8	กำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริม	1.73	.65	ปาน กลาง	2.54	.51	มาก

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
9	ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่ง สนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน	2.20	.70	ปาน กลาง	2.93	.27	มาก
10	ส่งเสริมให้นักวิชาการวิจัยไปใช้ในการเรียน การสอน	1.74	.67	ปาน กลาง	2.85	.35	มาก
11	จัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตาม เกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ (อาจารย์ : นักศึกษา = 1 : 8)	1.22	.43	น้อย	2.95	.22	มาก
12	กำหนดให้จัดทำคู่มือฝึกภาคปฏิบัติรายวิชา สำหรับนักศึกษา	2.48	.65	มาก	2.90	.31	มาก
รวมเฉลี่ย		1.94	.17	ปาน กลาง	2.84	.11	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า วิทยากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของ
วิทยาลัยพยาบาลในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 1.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อกำหนดให้จัดทำคู่มือการฝึกภาคปฏิบัติรายวิชา

สำหรับนักศึกษาที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.48$) ข้าราชการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.22$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง แต่ข้อกำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนควรปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้าราชการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.95$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุดข้อกำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.54$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากร (N = 265)
ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการนิเทศ
การศึกษา จำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
13	กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศอาจารย์ไว้ อย่างชัดเจน	1.93	.75	ปาน กลาง	2.82	.40	มาก
14	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทำแผนการนิเทศ อาจารย์	1.68	.72	ปาน กลาง	2.71	.47	มาก
15	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎี อย่างสม่ำเสมอ	1.45	.63	น้อย	2.60	.53	มาก
16	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ	1.50	.65	น้อย	2.59	.54	มาก
17	รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอน ของอาจารย์	1.81	.73	ปาน กลาง	2.81	.39	มาก
18	จัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรม ใหม่ ๆ ทางการสอน	1.65	.64	น้อย	2.90	.31	มาก
19	ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน	1.66	.64	น้อย	2.82	.38	มาก
20	จัดหาแหล่งวิทยาการอุปกรณ์การสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์	1.72	.64	ปาน กลาง	2.88	.33	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง			การปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
21	ส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอนด้วยตนเอง	2.10	.39	ปานกลาง	2.71	.47	มาก
22	กำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม ศึกษาดูงาน เสนอต่อคณาจารย์	2.32	.75	ปานกลาง	2.82	.39	มาก
23	ติดตามผลการปฏิบัติงานของอาจารย์หลังจากผ่านการศึกษาคืออบรม หรือดูงาน	1.77	.70	ปานกลาง	2.72	.46	มาก
24	ประเมินการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างสม่ำเสมอ	1.80	.68	ปานกลาง	2.74	.45	มาก
รวมเฉลี่ย		1.78	.18	ปานกลาง	2.76	.14	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า วิทยากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนที่ปฏิบัติจริงด้านการนิเทศศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.78$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน ข้อจัดให้มีการพัฒนา

อาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการสอน ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.66$, $\bar{X} = 1.65$, $\bar{X} = 1.50$ และ $\bar{X} = 1.45$ ตามลำดับ) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนควรปฏิบัติด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.90$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.59$) แต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของวิทยากร (N = 265) ที่ต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ด้านการวัดและประเมินผล จำนวนเป็นรายข้อ

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
25	กำหนดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการวัดและประเมินผลทุกแผนกวิชา	2.24	.67	ปานกลาง	2.78	.45	มาก
26	กำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลไว้อย่างชัดเจน	2.23	.62	ปานกลาง	2.91	.29	มาก
27	จัดหาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ	1.90	.71	ปานกลาง	2.86	.36	มาก
28	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ	1.74	.65	ปานกลาง	2.91	.28	มาก
29	ส่งเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่อง การวัดและประเมินผล	1.76	.71	ปานกลาง	2.86	.35	มาก
30	กำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา	1.68	.68	ปานกลาง	2.88	.32	มาก
31	สนับสนุนให้นาวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา	1.87	.66	ปานกลาง	2.80	.40	มาก
32	มีการจัดตารางสอบ ห้องสอบ และผู้คุมสอบ	2.58	.66	มาก	2.85	.36	มาก
33	มีการตรวจสอบ และกำกับ การวัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ	1.97	.69	ปานกลาง	2.83	.38	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D	แปล ผล
34	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไข ปรับปรุง	1.75	.73	ปาน กลาง	2.86	.34	มาก
35	จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน	1.73	.72	ปาน กลาง	2.89	.32	มาก
36	มีการจัดทาระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ การวัดและประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน	1.81	.70	ปาน กลาง	2.85	.36	มาก
	รวมเฉลี่ย	1.94	.17	ปาน กลาง	2.86	.12	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า วิทยากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของ
วิทยาลัยพยาบาล ในส่วนที่ปฏิบัติจริง ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 1.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อมีการจัดตารางสอบ ห้องสอบ และผู้คุมสอบ
มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.58$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
แต่ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.68$)

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของวิทยากรผู้ต่อการบริหารงานวิชาการในส่วนควรปฏิบัติ
 ด้านการวัดและประเมินผลพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.86$) เมื่อพิจารณา
 เป็นรายข้อพบว่าข้อกำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติการพยาบาลไว้ได้อย่างชัดเจน
 ข้อจัดหัวข้อ อุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ($\bar{X} = 2.91$ และ $\bar{X} = 2.91$) ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด สำหรับข้อกำหนดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐาน
 เดียวกันในการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันแต่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
 ($\bar{X} = 2.78$) ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน ดังตาราง 14 - 16

ตาราง 14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการ (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จานแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ		$\bar{X}$	S.D	t
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง	2.33		
	ควรปฏิบัติ	2.92	.19	14.77*
ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง	2.25		
	ควรปฏิบัติ	2.83	.24	11.53*
ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง	2.37		
	ควรปฏิบัติ	2.93	.20	13.38*

* $p < .05$

จากตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

ตาราง 15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ (N = 23) ที่มีต่อการบริหารงาน
วิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จาแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ		$\bar{X}$	S.D	t
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง	2.35		
	ควรปฏิบัติ	2.95	.16	17.90*
ด้านนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง	2.21		
	ควรปฏิบัติ	2.91	.18	18.48*
ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง	2.36		
	ควรปฏิบัติ	2.96	.12	25.08*

* $p < .05$

จากตาราง 15 พบว่า ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงาน
วิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัด
และประเมินผลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ทุกด้าน

ตาราง 16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากร (N = 265) ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ จานแนกเป็นรายด้าน

การบริหารงานวิชาการ		$\bar{X}$	S.D	t
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ปฏิบัติจริง	1.94		
	ควรปฏิบัติ	2.84	.19	77.30*
ด้านการนิเทศการศึกษา	ปฏิบัติจริง	1.78		
	ควรปฏิบัติ	2.76	.23	69.04*
ด้านการวัดและประเมินผล	ปฏิบัติจริง	1.94		
	ควรปฏิบัติ	2.86	.21	71.43*

* $p < .05$

จากตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล ที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาล ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง ในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรวิทยาลัยพยาบาล ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ที่ควรปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการ ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
5. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากรในวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 24 แห่ง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ปีการศึกษา 2536 จำนวน 965 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการ จำนวน 24 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 24 คน และวิทยากร จำนวน 917 คน สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายวิชาการใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนกลุ่มละ 24 คน ส่วนกลุ่มวิทยากรสุ่มจากประชากรทั้งหมด โดยวิธีการของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ตามตารางสัดส่วนที่กำหนดไว้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 269 คน แล้วทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วิทยาลัยพยาบาลเป็นชั้น ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 317 คน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีกลุ่มตัวอย่าง

ตอบแบบสอบถาม จำนวน 311 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการจำนวน 23 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 23 คน และวิทยากร จำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 95.83, 95.83 และ 98.51 ของกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติใน 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล จำนวนด้านละ 12 ข้อ รวม 36 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติที่คำนวณค่าต่าง ๆ ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม SPSS ดังนี้

1. หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวมทุกด้าน แล้วนำคะแนนเฉลี่ยที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ซึ่งมี 3 ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม
 - 2.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
 - 2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน
 - 2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงโดยรวมทุกด้าน และในรายด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

1.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการศึกษา ในระดับปานกลางทั้งสองด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ส่วนด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.2 ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อด้านการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทั้งสองด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ส่วนด้านการนิเทศศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการนิเทศศึกษาในระดับปานกลางทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

2. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากร ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติโดยรวมทุกด้าน และในรายด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

2.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศศึกษาในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

2.2 ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อด้านการวัดและประเมินผล ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการนิเทศศึกษาในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

2.3 ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับรายด้านมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการนิเทศการศึกษาในระดับมากทั้งสามด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย

3. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 1

4. ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 2

5. ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานข้อ 3

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้

1. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

1.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทรัพยากรทางการบริหารมีไม่เพียงพอ เช่น จำนวนอาจารย์ประจำมีน้อย มีการเปิดสอนหลายหลักสูตร นักศึกษามีจำนวนมาก ปริมาณงานด้านวิชาการที่ต้องปฏิบัติมีมาก จึงทำให้ปฏิบัติงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.37$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการวัดและ

ประเมินผล โดยส่วนรวมแล้วคือการสอบ จึงปรากฏผลชัดเจนในทางปฏิบัติเพื่อมุ่งปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียนซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2532 : 182) ที่ได้กล่าวไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.83$) ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป หมวดพื้นฐานวิชาชีพ และหมวดวิชาเลือกเสรี ส่วนมากผู้สอนเป็นอาจารย์พิเศษจากสถาบันอื่นทำให้ไม่สามารถควบคุมให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชาได้ครอบคลุมในหมวดวิชาต่าง ๆ ดังกล่าว สำหรับด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.33$ และ $\bar{X} = 2.25$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะขาดแคลนอาจารย์พยาบาลจำนวนมาก (คณะพยาบาลศาสตร์, 2536 : 174) จึงทำให้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้เพียงระดับปานกลางเท่านั้น เมื่อพิจารณาด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นรายข้อ พบว่า ข้อจัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์ที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.17$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากนโยบายการเร่งผลิตพยาบาลของกระทรวงสาธารณสุข จึงทำให้มีจำนวนนักศึกษาพยาบาลเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาพยาบาลที่พบว่า วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีอัตราส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาโดยเฉลี่ย 1 : 18 (คณะอนุกรรมการทำงานศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาพยาบาลศาสตร์, 2535 : 18) ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 1.78$) อาจเป็นเพราะว่ายังไม่มีกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาไว้อย่างชัดเจนเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ หรืออาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาไม่มีเวลาหรือไม่เข้าใจในการนิเทศดังเช่น ในรายงานการวิจัยของเจลิยว คียิน (2530 : 8) ที่เสนอไว้

1.2 ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.31$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากการขาดปัจจัยต่าง ๆ เช่น บุคลากร งบประมาณ แหล่งวิชา เวลาในการปฏิบัติงาน การประสานงาน ความร่วมมือการติดตามและประเมินผลงานซึ่งเป็นปัญหาส่วนใหญ่ในการปฏิบัติงานวิชาการ เช่น ผลการศึกษาการปฏิบัติงานวิชาการของศิริธร สุขไขใจ (2531 : 343) ที่ได้สรุปไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผล และด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.36$ และ $\bar{X} = 2.35$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะหัวหน้าฝ่ายวิชาการเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานในการบริหารงานวิชาการแทนผู้อำนวยการจึงมีความคิดเห็นว่าตนได้ปฏิบัติจริงในระดับมาก โดยให้ความสำคัญแก่งานด้านการวัดและประเมินผลเป็นอันดับแรก ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอันดับรองลงมา อาจเป็นเพราะงานทั้งสองด้านนี้ เกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ข้อจัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.30$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขประสบกับปัญหาภาวะขาดแคลนอาจารย์พยาบาล และจากการศึกษาประมาณความต้องการพยาบาลในหน่วยงานบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุขพบว่า จำนวนบุคลากรพยาบาลที่ต้องการประมาณ 1.5 ถึง 2 เท่าของจำนวนบุคลากรที่มีอยู่จริง (กองงานวิทยาลัย, 2531 : ง) วิทยาลัยพยาบาลได้รับนโยบายในการเร่งผลิตบุคลากรทางการพยาบาลจึงทำให้มีจำนวนนักศึกษาพยาบาลเพิ่มขึ้น เกิดผลกระทบกับสัดส่วนอาจารย์ต่อนักศึกษาไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการวัดและประเมินผลพบว่า ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) ที่เป็นเช่นนี้ เพราะว่ารายวิชาในหมวดวิชาอื่น ๆ ที่ไม่ใช่หมวดวิชาชีพพยาบาล ผู้สอนเป็นอาจารย์มาจากนอกสถาบัน มีอิสระในการสอนการวัดและประเมินผลอย่างเต็มที่ จึงไม่สามารถกำหนดให้สร้างข้อสอบมาตรฐานในรายวิชานั้น ๆ ได้ สำหรับในรายด้านการนิเทศการศึกษาพบว่า หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.87$) ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากยัง ไม่มีการกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษไว้อย่างชัดเจน ประกอบกับมีภาระงานด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นต้องกระทำก่อนงานด้านการนิเทศการศึกษา

1.3 ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า วิทยากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน ($\bar{X} = 1.94$, $\bar{X} = 1.78$ และ $\bar{X} = 1.94$ ตามลำดับ) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากวิทยากรที่เก็บระดับ

ผู้ปฏิบัติการมีหน้าที่ความรับผิดชอบงานบริหารวิชาการแตกต่างจากระดับผู้บริหาร จึงอาจไม่เข้าใจในความซับซ้อน ข้อจำกัดต่าง ๆ หรือเหตุอื่นทางการบริหารที่มีส่วนผลักดันให้ผู้บริหารต้องปฏิบัติเช่นนั้น เหตุผลอีกประการหนึ่ง อาจเนื่องมาจากการที่วิทยากรเป็นผู้มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจึงทราบว่า มีการปฏิบัติจริงเพียงระดับปานกลางเพราะวิทยากรยังมีการะงานมาก ไม่ว่าจะเป็นภาระงานสอน งานบริการ ธุรการ กรรมการอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของคาราพร คงจา (2534 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า วิทยากรในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีปริมาณงานมาก ปฏิบัติงานเกินเวลามาตรฐานการทำงานของทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดไว้ 23 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ เมื่อคำนวณเป็นกำลังคนต้องเพิ่มประมาณ 1 คน หรือเพิ่มประมาณ 1 เท่าของวิทยากรที่มีอยู่เดิมทั้งหมด

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในด้านการจัดการเรียนการสอนพบว่า ข้อจัดอาจารย์สอนภาคปฏิบัติการพยาบาลตามเกณฑ์มาตรฐานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนดไว้ มีความคิดเห็นในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.22$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าที่วิทยาลัยพยาบาลมีจำนวนวิทยากรน้อย แต่มีจำนวนนักศึกษาจำนวนมากซึ่งสอดคล้องกับปัญหาและอุปสรรคของกองงานวิทยาลัยพยาบาล (กองงานวิทยาลัยพยาบาล. 2533 : 18 - 19) ในเรื่องความขาดแคลนวิทยากร จำนวนวิทยากรที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับจำนวนนักศึกษาพยาบาลที่ต้องดำเนินการผลิต และพัฒนาบุคลากรทางการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ส่วนด้านการนิเทศการศึกษาเพื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่างสม่ำเสมอ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.45$) ที่เป็นเช่นนั้น อาจเนื่องมาจากผู้สอนภาคทฤษฎีส่วนหนึ่งเป็นอาจารย์พิเศษมาจากสถาบันอื่น ๆ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงไม่สามารถจัดให้มีการนิเทศอาจารย์สอนภาคทฤษฎีได้ทั้งหมด จัดให้มีบ้างเฉพาะวิทยากรรุ่นใหม่ที่ยังไม่มีประสบการณ์การสอนมาก่อน สำหรับด้านการวัดและประเมินผล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชามีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.68$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า รายวิชาจำนวนหนึ่งผู้สอนเป็นอาจารย์พิเศษ และรายวิชาหนึ่ง ๆ มีผู้สอนจำนวนหลายคน จึงไม่สามารถร่วมกันสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชานั้น ๆ ได้ อีกทั้งอาจารย์พิเศษมีการะงานประจำที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว อีกเหตุผลหนึ่งอาจเนื่องมาจากว่า วิทยากรขาดความสันทัดในการสร้างข้อสอบมาตรฐาน เพราะส่วนใหญ่ไม่เคยผ่านการอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล โดยตรง

2. ความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า

2.1 ความคิดเห็นของผู้บริหารที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.93$, $\bar{X} = 2.83$ และ $\bar{X} = 2.92$ ตามลำดับ) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารตระหนักดีว่างานวิชาการมีความสำคัญ เป็นอันดับหนึ่งในจำนวนงานอื่น ๆ ของสถานศึกษา เพราะงานวิชาการเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรหรือการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศการศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมทุกรูปแบบในการพัฒนางานวิชาการ อันที่จะตอบสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของภิรมยา อินทรกำแหง (2536 : 16) ที่กล่าวไว้ว่าตนเองเดียวกันนี้ และจากผลการวิจัยครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีแนวความคิดที่จะพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มยิ่งขึ้นอีก แม้ว่าสภาพปัจจุบันผู้บริหารจะรับภาระหนักในการบริหารสถานศึกษาภายใต้ทรัพยากรทางการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดมาก โดยต่างจากสถานศึกษาพยาบาลอื่น ๆ ที่สังกัดอยู่ในหน่วยงานของรัฐ เช่นเดียวกัน

2.2 ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.94$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.95$, $\bar{X} = 2.91$ และ $\bar{X} = 2.96$ ตามลำดับ) การที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นเช่นนี้ แสดงถึงความต้องการในการพัฒนางานวิชาการไปสู่อีกระดับหนึ่ง เพื่อยกระดับคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพพยาบาลในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีจรรยาวิชาชีพไปประกอบวิชาชีพให้บริการด้านสาธารณสุข ดูแลสุขภาพอนามัยแก่ประชาชนได้ อาจกล่าวได้ว่า ความคาดหวังที่จะบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลให้มีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นสิ่งที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการเล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงต่อไปอีก ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จ และความเจริญก้าวหน้าตลอดจนชื่อเสียงของสถานศึกษาอีกด้วย

2.3 ความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ควรปฏิบัติทั้ง 3 ด้าน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 2.84$, $\bar{X} = 2.76$ และ $\bar{X} = 2.86$ ตามลำดับ) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการว่าควรเป็นอย่างไรและมีข้อจำกัดอื่น ๆ หลายประการ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตาม วิทยากรก็มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานทั้ง 3 ด้านดังกล่าว เพิ่มขึ้นมากขึ้น จึงเชื่อได้ว่าการพัฒนางานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในอนาคตจะประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี เนื่องจากวิทยากรมีความสำนึก มีเจตคติที่ดี ก็จะเกิดความพร้อมที่จะร่วมมือพัฒนาการบริหารงานวิชาการต่อไป เพราะวิทยากรทุกคน เป็นผู้นำนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติที่เป็นจริงจึงเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้การบริหารงานวิชาการบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน ผลการวิจัยมีดังนี้

3.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อด้านการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนนั้น มีกิจกรรมย่อยที่สำคัญหลายประการที่ผู้อำนวยการดูแลควบคุมไม่ทั่วถึง เช่น การจัดการแผนการเรียน การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น ซึ่งในทางปฏิบัติแล้ว ผู้อำนวยการไม่สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ นี้ เพียงลำพังได้ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ได้บังคับบัญชา ด้วยวิธีการกระจายงานมอบหมายให้ผู้อื่นร่วมรับผิดชอบ โดยการกำหนดนโยบาย หลักการดำเนินงานให้ชัดเจนเป็นแนวทางปฏิบัติ อีกทั้งเป็นการยากที่จะควบคุมดูแล ติดตามงานดังกล่าวได้ครอบคลุม ประกอบกับภาวะขาดแคลนอาจารย์พยาบาล จึงทำให้อัตราส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาไม่เหมาะสม ไม่ได้มาตรฐานจึงเป็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนได้โดยเฉพาะการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาลวิชาต่าง ๆ (คณะพยาบาลศาสตร์, 2536 : 72 - 73) ฉะนั้น การจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจึงแตกต่างกับที่ควรปฏิบัติ

3.2 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ยังมิได้มีการกำหนดนโยบายหลักการหรือแนวปฏิบัติใด ๆ ไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ประกอบกับอาจารย์พยาบาลมีภาระงานสอนมาก ปฏิบัติงานเกินเวลามาตรฐานการทำงานที่ทบวงมหาวิทยาลัยกำหนด (คาราพร คงจา, 2534 : บทคัดย่อ) จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ไม่สามารถจัดการนิเทศภายในวิทยาลัยพยาบาลได้เท่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม ผู้อำนวยการก็ควรให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษาให้มากกว่าที่ปฏิบัติอยู่ และควรทำอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรีชา บุญมรัตน์ (2532 : บทคัดย่อ) ที่รายงานไว้ นอกจากนี้ผู้อำนวยการจะต้องตระหนักเสมอว่า การนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่จะขาดเสียมิได้ จึงควรศึกษาทำความเข้าใจในจุดมุ่งหมาย หลักการ และกระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นอย่างดี เรียนรู้และพัฒนาตนเองให้มีเทคนิควิธีต่าง ๆ อย่างเพียงพอที่จะดำเนินการจัดการนิเทศภายในสถานศึกษาของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2535 : 73 - 74) ที่กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้บริหารจัดการนิเทศภายในโรงเรียนจะทำให้บุคลากรในโรงเรียนดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนกันเอง ครูก็สามารถมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เมื่อมีปัญหาก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ทันทั่วทั้ง

3.3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผลการสัมมนาพยาบาลศาสตรศึกษาครั้งที่ 1 เมื่อปี พ.ศ.2530 ที่มีการสรุปปัญหาการประเมินผลการจัดการศึกษาพยาบาลทั้งด้านตัวผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาศาขพยาบาลศาสตร์ ยังไม่เป็นมาตรฐานเดียวกันจึงได้มีมติเสนอมาตรการต่าง ๆ และข้อเสนอแนะให้สถานศึกษาพยาบาลนำไปดำเนินการ (คณะพยาบาลศาสตร์, 2536 : 27 - 33) ซึ่งมีผลทำให้ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลต่าง ๆ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สนองตอบโดยการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงงานด้านการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดมา เพื่อมุ่งเน้นถึงคุณภาพผลผลิตอันเป็นผลดีต่อการศึกษาวิชาชีพพยาบาล

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน ผลการวิจัยมีดังนี้

4.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ในทางปฏิบัติหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการบริหารงานวิชาการแทนผู้อำนวยการ จึงเป็นธรรมดาที่หัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่า ตนได้ปฏิบัติจริงในระดับมากโดยทุ่มเทความรู้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่อย่างเต็มที่แล้ว อย่างไรก็ตามผลการวิจัยครั้งนี้ หัวหน้าฝ่ายวิชาการก็มีความคิดเห็นว่าควรจะปฏิบัติจริงด้านการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งแสดงถึงการยอมรับว่า งานด้านการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันทำได้ไม่เต็มที่ สมควรที่จะมีการพัฒนาต่อไปอีก เช่น เรื่อง สัดส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล การจัดคาบเวลาเรียนแต่ละรายวิชา การจัดแผนการเรียน การสอนซ่อมเสริม เป็นต้น

4.2 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาที่ปฏิบัติจริง กับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากยัง ไม่มีการกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาวัยอย่างชัดเจน หรืออาจขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการนิเทศการศึกษา จึงมีผลทำให้ไม่ตื่นตัวในการดำเนินการจัดการนิเทศการศึกษภายในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย ของ สัจจิต อุทรานันท์ (2531 : 62 - 72) ที่ได้วิจัยสังเคราะห์งานการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย สรุปว่า การจัดการนิเทศงานในสถานศึกษาทุกระดับยังปฏิบัติได้น้อยมาก ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการนิเทศการศึกษา ฉะนั้นผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลน่าจะนำแนวคิดจากผลการวิจัยดังกล่าวไปพิจารณาหาแนวทางพัฒนางานด้านการนิเทศการศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความคิดเห็นในส่วนที่ควรปฏิบัติแล้วจะเห็นว่าหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีความคิดเห็นว่าควรจะมีการปฏิบัติกิจกรรมการนิเทศเพิ่มให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่าจะมีการพัฒนางานด้านการนิเทศการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาลอย่างเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

4.3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาพยาบาล มีการกำหนดขอบเขตและการดำเนินการไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ (ดวงวดี สุโขบล, 2530 : 99 - 100) เช่น จัดให้มีการประเมินความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การประเมินผลคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา และเนื่องจากการศึกษาวิชาชีพพยาบาลมีลักษณะเฉพาะในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยจัดให้ผู้เรียนฝึกทักษะทางการพยาบาลในสถานการณ์จริงซึ่งเกี่ยวกับชีวิตผู้รับบริการจึงจำเป็นต้องมีความเข้มงวดกวดขันในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแก่ผู้เรียน เพื่อให้ผลผลิตมีคุณภาพสามารถให้บริการการพยาบาลที่ดีแก่สังคม ฉะนั้น หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จึงมีการปฏิบัติจริงด้านการวัดและประเมินผลในระดับมาก และเห็นควรปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นดังผลค่าเฉลี่ยที่ปรากฏในการวิจัย

5. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของวิทยากรที่มีต่อการบริหารวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้าน ผลการวิจัยมีดังนี้

5.1 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะว่า วิทยากรซึ่งเป็นระดับผู้ปฏิบัติการได้สัมผัสในรายละเอียดของงาน จึงรับรู้ว่างานด้านการจัดการเรียนการสอนที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน ยังไม่ดีพอ ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสมเท่าที่ควรจะเป็น เช่น เรื่องสัดส่วนของอาจารย์ต่อนักศึกษาในการสอนภาคปฏิบัติการพยาบาล การสอนซ่อมเสริม การนำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน เป็นต้น ฉะนั้นผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล น่าจะนำไปพิจารณาหาข้อเท็จจริง เพื่อแก้ไขปรับปรุงงานด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะว่าการจัดการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยตรง

5.2 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการนิเทศการศึกษาที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากยัง ไม่มีการกำหนดนโยบายการนิเทศการศึกษาไว้ชัดเจน ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลมีภาระงานอื่น ๆ อีกมากมาย จึงทำให้ผู้บริหาร ไม่มีเวลาพอที่จะ

จัดให้มีการนิเทศภายในวิทยาลัยตามหลักการที่ถูกต้อง อย่างไรก็ตามตามผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อที่ผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาลควรให้ความสนใจไปพิจารณาตามที่วิทยากรมีความคิดเห็นว่าปัจจุบันมีการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อยในข้อจัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ข้อจัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการสอน ข้อเสนอเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน และการที่วิทยากรมีความคิดเห็นว่าควรปฏิบัติด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าวิทยากรมีความต้องการให้มีการพัฒนางานด้านการนิเทศการศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ ทวี บรรจง (2532 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าโรงเรียนมีความต้องการที่จะให้มีการจัดองค์การขึ้นมารับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศงานวิชาการในโรงเรียน และต้องการให้ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารปฏิบัติตามบทบาทของตน ด้านการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนอย่างเต็มที่

5.3 เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการวัดและประเมินผลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าวิทยากรเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรงตลอดการดำเนินการวัดและประเมินผล จึงรับรู้ว่าการปฏิบัติจริงในระดับปานกลางเท่านั้น และได้แสดงความคิดเห็นว่าในการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ด้านการวัดและประเมินผล มีข้อควรให้ความสนใจเพื่อการแก้ไขปรับปรุง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อคือ ข้อกำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อจัดท้าวสาคูอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการสอบ ข้อจัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง ข้อเสนอเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่องการวัดและประเมินผล เป็นต้น นอกจากนี้ วิทยากรยังให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่องการวัดและประเมินผลในวิทยาลัยพยาบาลอย่างต่อเนื่องจะดีกว่าที่รอโอกาสจัดให้วิทยากรเข้ารับการอบรมระยะยาวในสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพราะภาระงานสอนมีมากอาจมีผลกระทบต่องานสอนได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ควรให้ความสำคัญกับงานการวางแผนพัฒนาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ในการดำเนินการ

2. วิทยาลัยพยาบาลควรส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในวิทยาลัย โดยกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแผนงานให้ชัดเจน และผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทุกระดับน่าจะ ได้มีโอกาสเพิ่มเติม ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการนิเทศการศึกษาใหม่ ๆ

ข้อเสนอแนะในการท้าวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ในส่วนกลาง กับส่วนภูมิภาค
2. ควรศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล จากประชากรกลุ่มอื่น ๆ เช่น กลุ่มนักศึกษาที่กำลังศึกษา หรือกลุ่มศิษย์เก่า
3. ควรท้าวิจัยแนวเรื่องเดิมแต่เปลี่ยนรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามเป็นแบบสัมภาษณ์ หรือแบบสังเกต หรือ ใช้หลายรูปแบบร่วมกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูประเสริฐ สุรวัช ศรีวัช และปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. "การบริหารงานวิชาการ," ในเอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- กานดา ลามพูนทวี. สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : พลิทส์เซนเตอร์การพิมพ์, 2530.
- กรรณิการ์ กิตติศักดิ์. คู่มือการสอนซ่อมเสริม. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, ม.ป.ป.
- กฤษณ์ ศรีสุภะ. การบริหารงานวิชาการของศึกษาธิการจังหวัด ตามทัศนะของศึกษาธิการอำเภอ และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญในเขตการศึกษา 11. ปรินญาณินท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- กิตติมา บริติติลภ. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพิทัศน์, 2532.
- กรุงเทพ, วิทยาลัยพยาบาล. รายงานประเมินตนเองเพื่อรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ, 2535. อัดสำเนา.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. "จากผลการวิจัยสู่การพัฒนาการศึกษาพยาบาล," สารสภากาพยาบาล. 4(4) : 31, ธันวาคม 2532.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ และคนอื่น ๆ. "การลาออกจากวิทยาลัยกลางคั่นของนักศึกษาพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข," วารสารการศึกษาพยาบาล. 4(1) : 55 - 67 ; มกราคม 2536.
- "ข้อบังคับสภากาพยาบาลว่าด้วยการรับรองสถาบันการศึกษาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2529," สภากาพยาบาล. 2529. อัดสำเนา.
- "ข้อบังคับสภากาพยาบาลเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน," สารสภากาพยาบาล. 4(2) : 23 - 25 ; มิถุนายน 2532.
- คณะกรรมการทํางานศึกษาความต้องการบุคลากรสาขาศาพยาบาลศาสตร์. แผนพัฒนาการศึกษาสาขาศาพยาบาลศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาระยะที่ 7. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2535. อัดสำเนา.

งานวิทยาลัยพยาบาล, กอง. ประมวลรายวิชาหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์.

กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2529. อัดสำเนา.

_____. "ประมาณความต้องการพยาบาลในหน่วยงานบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข," รายงานการวิจัยของวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2531. อัดสำเนา.

_____. สถิติกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.

กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2532. อัดสำเนา.

_____. รายงานผลงานกองงานวิทยาลัยพยาบาล. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2533. อัดสำเนา.

_____. เอกสารเกี่ยวกับกองงานวิทยาลัยพยาบาล. กรุงเทพฯ : กองงานวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข, 2534. อัดสำเนา.

จรรยา กลางณรงค์. แนวโน้มของหลักสูตรและการสอนของคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

จรัสวรรณ เทียนประภาส และคนอื่น ๆ. "ปัญหาและความต้องการของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในการใช้บริการห้องสมุดคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2532," วารสารพยาบาล. 9(3) : 152, กรกฎาคม - กันยายน 2534.

จินตนา ยูนิพันธ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

เจลิยา ดียิน. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2530. อัดสำเนา.

ชาญชัย อาจินสมาจาร. การนิเทศการศึกษา : เอกสารพัฒนาการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2525.

- ชั้นชม เจริญฤทธิ์. "การคาดประมาณการผลิตและความต้องการพยาบาลวิชาชีพสำหรับประเทศไทยในทศวรรษหน้า," วารสารพยาบาล, 41(2) : 149 - 158 ; เมษายน-มิถุนายน 2535.
- ดวงวดี สุกโอบล. "ขอบเขตการประเมินผลการจัดการศึกษาพยาบาล," เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์แห่งชาติ ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2530.
- ดารารพร คงจา. การศึกษาความต้องการวิทยากรในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- ทรงศนีย์ จินตนาภรณ์. การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและวิทยากรย์ ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2526. อัดสำเนา.
- ทวี บรรจง. การพัฒนารูปแบบการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนมัธยมขนาดกลาง จังหวัด นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- ทวีศักดิ์ ไชยมาโย. "การเพิ่มประสิทธิภาพของการนิเทศการศึกษาด้วยกระบวนการสื่อสาร," สารพัฒนาหลักสูตร, 10(106) : 34 กรกฎาคม - กันยายน 2534.
- ทิพย์รัตน์ สุทธิพงศ์. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- นิพนธ์ ไทพานิช. การนิเทศแบบคลินิค. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. การวิจัย การวัดและประเมินผล. กรุงเทพฯ : โครงการการศึกษาต่อเนื่อง มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- บักัสสร วงศ์วรรณ. หลักและวิธีการสอน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา, 2531.

- ประทีป วุฒิรัตน์โกวิท. สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนซ่อมเสริมในโรงเรียน
มัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ จรรย์านุกุล. "การพัฒนาคุณภาพผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษา," วิชาการอุดมศึกษา.
1(3) : 39 - 47 ; พฤษภาคม - สิงหาคม 2535.
- ปรีชา บุญเคมีรัตน์. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ,
2534.
- _____. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซต, 2535.
- พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- พยาบาลศาสตร์, คณะ มหาวิทยาลัยมหิดล. เอกสารประกอบการสัมมนาพยาบาลศาสตร์ศึกษา
แห่งชาติครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2536.
- พัฒนากาลังคนด้านสาธารณสุข, สถาบัน. เอกสารรายงานการประชุม. กระทรวงสาธารณสุข :
สถาบันพัฒนากาลังคนด้านสาธารณสุข, 2536. อัดสำเนา
- ไพจิตร กลั่นเกษร. การนำเสนอแผนงานการพัฒนาอาจารย์ในสถาบันพยาบาลสังกัดกระทรวง
กลาโหม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
ถ่ายเอกสาร
- ไพศาล หวังพานิช. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2526.
- ปิฎก ใสธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : องค์การครูสภา, 2526.
- ภิรมยา อินทรกำแหง. "องค์ประกอบการจัดการ ในโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ," สาร
พัฒนาหลักสูตร, 11(108) : 68 - 70 ; ธันวาคม 2534 - มกราคม
2535.
- มณี ภัคเกษม. การบริหารวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือแคธอลิก. ปริญฐานิพนธ์
กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา

- มณูญ อรุณไพโรจน์. "การติดตามและประเมินผล โครงการจัดชั้นเรียนแบบ Mixed-Last โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย," วารสารครุศาสตร์, 20(4) : 88 - 89 เมษายน - มิถุนายน 2535.
- "รายการสำหรับการประเมินตนเองของสถาบันการศึกษา," สารภาพการพยาบาล, 4(2) : 25 - 32 ; มิถุนายน 2532.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.
- เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, สำนัก. หนังสือที่ นร. 0202/ว(ส) 19077 เรื่อง ปัญหาการขาดแคลนพยาบาล. ลงวันที่ 7 กันยายน 2535.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. "บทบาทและหน้าที่ของผู้เฝ้าเทศ : แนวโน้มในอนาคต," สารพัฒนหลักสูตร, 11(108) : 69 - 75 ; ธันวาคม 2534 - มกราคม 2535.
- วิจิตร วรุตบางกู และ สุพิชญา อีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ขณิษฐการพิมพ์, 2523.
- วิจิตร วรุตบางกู. ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา อธิการบดี คณบดี หัวหน้าภาควิชา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- ศิริธร สุขไขว้ใจ. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. ถ่ายเอกสาร.
- สังัด อุตธานนท์. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2529.
- _____. การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม) กรุงเทพฯ : มิตรสยาม, 2530.
- _____. รายงานการวิจัยการส่งเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.
- _____. พื้นฐานและหลักการพัฒนหลักสูตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532

- สมศักดิ์ ทรงวุฒิ. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขตามที่ปฏิบัติจริง และตามที่ควรปฏิบัติในทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. ปรินซ์ตันพาร์ค กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก, 2534. อัดสำเนา.
- สมหวัง พิชัยวัฒน์. "หลักการวัดและประเมินผล" คู่มืออาจารย์ : ด้านการเรียนการสอน กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สุภาพ วาดเขียน. เครื่องมือวิจัยทางสังคมศาสตร์ ลักษณะที่ดี ชนิดและวิธีหาคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2525.
- สมิตร คุณากร. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศักขิธรรม, 2523.
- องค์การ อินทรมพรรย. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (หน่วยที่ 11). กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, 2525.
- อารมณ เพชรชื่น. เอกสารประกอบการสอนวิชาบริหาร 612 การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร. ชลบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2528.
- อานวย เลิศชัยนที. การทดสอบและการวัดผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : อานวยการพิมพ์, 2533.
- อุทัย ธรรมเดโช. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531.
- อุทัย บุญประเสริฐ. การวางแผนการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- _____. "แนวคิดในการบริหารสถานอุดมศึกษา," ในเอกสารรายงานการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง เทคนิคการบริหารงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล. หน้า 15 - 19. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2534.
- อุทุมพร ทองอุไทย. การประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ปรีชาการพิมพ์, 2520.
- อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน. แบบสอบถาม : การสร้างและการใช้. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. "ข้อคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ," ประมวลบทความทางการศึกษา สำหรับผู้บริหารการศึกษา. นครปฐม : พระปฐมการพิมพ์, 2523.
- Ayers, B. and Mary F. Berney. A Practical Guide to Teacher Education Evaluation. Boston London : Kluwer Academic Publisher, 1989.

- Blake, R.R., J.S Mouton and M.S. William. Academic Administrator Grid. San Francisco : Jossey - Bass, Inc., Publisher, 1981.
- Cooke, Robert A. and Rousseau, Dennise M. "Problems of Complex System : A Model of System Problem Solving Applied to Schools," Educational Administration Quarterly. 17(3) : 15 - 41 ; Summer, 1981.
- ✓ Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 5th ed. New York : Harper Collins Publihers, 1990.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw-Hill Inc, 1976.
- Fullan, Michael and Andy Hargreaves. Teacher Development and Educational Change. London : Washington, D.C. The Falmer Press, 1992.
- Glickman C.D Developmental Supervision : Alternative Practice For Helping teachers Improve Instruction. Washington D.C. : Association for Supervision and cirriculum Development, 1980.
- Harris, Ben M. Supervision Behavior in Education. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall, 1985.
- _____. Developmental Teacher Evaluation. Massachusetts : Allyn and Bercen, Inc, 1986.
- ✓ Hoy, Wayne and Cecil G Miskel. Educational Administration : Theory Research Practice. 4th ed. New York : McGraw-Hill, 1991.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. "Determing Sample Size for Research Activities," in Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(30) : 607 - 610 ; 1970.
- Mattox, Donalds. "A study of Inservice Needs of Illinois Public School Elementary Principals," Dissertation Abstracts International. University Microfilm International Vol.12 No. 1 ; June, 1978.
- Razikin, Mohyani. "Selected Malaysian Secondary Schools in Social Context : A Secondary Analysis of School type, Student Background and teacher Characteristics and their Influence on Academic Achievement," Dissertation Abstracts International. 47(2) : 490 - A ; 1986.
- Shoemaker, John and W. Hugh Fraser. What Principle can do, Some Implication From Studies of Effective Schooling. Phi Delta Kappa, November, 1981.
- Well, Richard F. "A Study of the Major Job Responsibilities of the Elementary School principals," Dissertation Abstracts International. University Microfilms International Vol.39 No.1 ; June, 1978.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1007/4919

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

8 พฤศจิกายน 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางทิพย์วรรณ อากาศวิภาต เป็นนิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำ วิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.ประสพ แสนคำเครือ ประธาน

อ.สุพิพรรณ พัฒนพาณิชย์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอความร่วมมือให้ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชา และ วิทยากรย่อยแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ศิริยา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 258-4119

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

10 พฤศจิกายน 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารวิทยาลัยพยาบาล จำนวน ฉบับ
2. แบบสอบถามสำหรับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน ฉบับ
3. แบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ จำนวน ฉบับ

ข้าพเจ้า นางทิพวรรณ อากาศวิภาต หัวหน้าฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา
นนทบุรี ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้ทำวิจัยเรื่อง "การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข" ซึ่งผลการวิจัยเชื่อว่าจะใช้เป็นแนวทางสำหรับวางแผนในการพัฒนา
และปรับปรุงการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และคณาจารย์
ได้โปรด ตอบแบบสอบถามและส่งกลับคืนภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2536 ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่ง
ว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางทิพวรรณ อากาศวิภาต)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง
การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีจุดมุ่งหมายเรียนถามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น มิได้มุ่งประเมินการปฏิบัติงานของบุคคล หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการทำงานของท่าน หรือผู้ใดทั้งสิ้น ผู้วิจัยจะสงวนคำตอบของท่านเป็นความลับ

**จึงขอความกรุณาท่านได้โปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นที่แท้จริง
ของท่าน

2. แบบสอบถามนี้ถามครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ใน 3 ด้าน คือ การจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล โดยมีคำถามรวมทั้งหมด 36 ข้อ

3. ขอความกรุณาท่านอ่านคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในวิทยาลัยพยาบาลของท่านแต่ละข้อ แล้วกาเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ปฏิบัติจริง และช่องที่ควรปฏิบัติอย่างละเอียด
เครื่องหมายให้ตรงกับระดับความคิดเห็นที่แท้จริงของท่าน

4. ก่อนตอบแบบสอบถาม โปรดกาเครื่องหมาย / ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับ
สถานภาพของท่านดังนี้

- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- ☐ วิทยากร

โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อต่อไปนี้

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ของท่าน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน					
		ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	มาก	ปาน กลาง	น้อย
	<u>ด้านการจัดการเรียนการสอน</u>						
1	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทำแผนการเรียน	...	...	...	...	...	...
2	วิเคราะห์แผนการเรียน เพื่อใช้ในการจัดการเรียน การสอน	...	...	...	...	...	...
3	จัดแผนการเรียนได้เหมาะสมกับทรัพยากร ทางการบริหารที่มีอยู่	...	...	...	...	...	...
4	เอาใจใส่การจัดคาบเวลาเรียนได้เหมาะสมกับ ธรรมชาติของแต่ละรายวิชา	...	...	...	...	...	...
5	กำหนดการจัดตารางสอนให้มีคาบเวลาสำหรับ นักศึกษา ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	...	...	...	...	...	...
6	จัดอาจารย์เข้าสอนแต่ละรายวิชาได้เหมาะสม	...	...	...	...	...	...
7	กำหนดให้อาจารย์ทำบันทึกการสอน	...	...	...	...	...	...
8	กำหนดให้มีการสอนซ่อมเสริม	...	...	...	...	...	...
9	ส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งสนับสนุน ในการจัดการเรียนการสอน	...	...	...	...	...	...
10	ส่งเสริมให้นำผลการวิจัยไปใช้ในการเรียนการสอน	...	...	...	...	...	...

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ของท่าน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน					
		ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	มาก	ปาน กลาง	น้อย
	<u>ด้านการนิเทศการศึกษา</u>						
13	กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศอาจารย์ไว้อย่าง ชัดเจน						
14	จัดให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวางแผนการนิเทศอาจารย์						
15	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีอย่าง สม่ำเสมอ						
16	จัดให้มีการนิเทศอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ อย่างสม่ำเสมอ						
17	รับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการสอนของ อาจารย์						
18	จัดให้มีการพัฒนาอาจารย์เกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการสอน						
19	ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์ผลิตสื่อการสอน						
20	จัดหาแหล่งวิทยากรอุปกรณ์การสอน เครื่องมือ เครื่องใช้ต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์						
21	ส่งเสริมให้อาจารย์หาวิธีแก้ปัญหาการเรียนการสอน ด้วยตนเอง						
22	กำหนดให้อาจารย์นำผลที่ได้จากการไปประชุม สัมมนา อบรม คู่มือ ข้อเสนอต่อคณาจารย์						

ข้อที่	การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ของท่าน	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ การบริหารงาน					
		ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		มาก	ปาน กลาง	น้อย	มาก	ปาน กลาง	น้อย
	<u>ด้านการวัดและประเมินผล</u>						
25	กำหนดให้ใช้เกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการวัด และประเมินผลทุกแผนกวิชา						
26	กำหนดเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติ การพยาบาล ไว้อย่างชัดเจน						
27	จัดหาเอกสาร คู่มือ เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ให้แก่อาจารย์อย่างเพียงพอ						
28	จัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับ การสอน						
29	ส่งเสริมอาจารย์ให้เข้ารับการอบรมเรื่องการวัด และประเมินผล						
30	กำหนดให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นรายวิชา						
31	สนับสนุนให้นำวิธีการวัดผลแบบต่าง ๆ ไปใช้ ให้เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา						
32	มีการจัดตารางสอบ ห้องสอบ และผู้คุมสอบ						
33	มีการตรวจสอบและกำกับ การวัดและประเมินผล อย่างสม่ำเสมอ						
34	จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อแก้ไขปรับปรุง						

ข้อ	การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล ของท่าน	ระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับการบริหารงาน					
		ปฏิบัติจริง			ควรปฏิบัติ		
		มาก	ปานกลาง	น้อย	มาก	ปานกลาง	น้อย
35	จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบของนักศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน						
36	มีการจัดทำระบบเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการวัด และประเมินผลอย่างเป็นปัจจุบัน						
	ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ						
							
							
							
							
							
							
							

ขอขอบพระคุณอย่างสูง

(นางทิพย์วรรณ อากาศวิภาต)

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางทิพย์วรรณ ชื่อสกุล อากาศวิภาค 46
 เกิดวันที่ 15 เดือนมกราคม พุทธศักราช 2490
 สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 47 บ้านพักวิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา
 ถนนติวานนท์ ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี 11000
 ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน วิทยาจารย์ 6 หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
 สถานที่ทำงานปัจจุบัน วิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
 จังหวัดนนทบุรี 11000

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2507 มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียนผดุงราชูรวิทยา
 อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- พ.ศ. 2511 ประกาศนียบัตรพยาบาลผดุงครรภ์และอนามัย
 จากวิทยาลัยพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก
- พ.ศ. 2516 ประกาศนียบัตรวิชาครูพยาบาล
 จากวิทยาลัยพยาบาลกรุงเทพ
- พ.ศ. 2524 ศิลปศาสตรบัณฑิต (พยาบาล)
 จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น
- พ.ศ. 2537 การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)
 จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ
ของ
ทิพย์วรรณ อากาศวิภาต

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

เมษายน 2537

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงและควรปฏิบัติโดยส่วนรวมและแต่ละรายด้านตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่มที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละรายด้าน การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการบริหารงานวิชาการตามองค์ประกอบที่สำคัญสามด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อำนวยการ 23 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ 23 คน และอาจารย์ 265 คน ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าวัดความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาล สถิติที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการนิเทศการศึกษายู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก สำหรับในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยส่วนรวมและในรายด้านทุกด้าน
2. ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่ายวิชาการที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการนิเทศการศึกษายู่ในระดับปานกลาง สำหรับในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยส่วนรวมและในรายด้านทุกด้าน
3. ความคิดเห็นของอาจารย์ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ในรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สำหรับในส่วนควรปฏิบัติมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยส่วนรวมและในรายด้านทุกด้าน
4. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และอาจารย์ ที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยพยาบาลที่ปฏิบัติจริงกับควรปฏิบัติในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ACADEMIC AFFAIRS ADMINISTRATION OF NURSING COLLEGES
UNDER THE MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

AN ABSTRACT
BY
TIPAWUN ARKARTVIPAT

Presented in partial fulfillment of requirements for the Master
of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

April 1994

The purposes of this research were to study and to compare the opinions of directors, heads of academic section and instructors on the actual performance and the expected performance in three aspects of academic affairs administration, namely the academic learning and teaching management, educational supervision and measurement and evaluation in nursing colleges.

The samples of this study comprised of 23 directors, 23 heads of academic section and 265 instructors who have worked in nursing colleges under the ministry of Public Health. The instrument used for collecting data was a Likert-type questionnaire. Arithmetic means, standard deviation and t-test were applied to analyze the data.

The results were found as follows

1. The opinions of directors on the actual performance of academic affairs administration were at the level of medium toward overall. For each aspect, the academic learning and teaching management and educational supervision were at the level of medium, while the measurement and evaluation were at the level of maximum. On the expected performance, the academic affairs administration were at the level of maximum toward overall and each aspect too.

2. The opinions of heads of academic section on the actual performance of academic affairs administration were at the level of medium toward overall. For each aspect, the academic learning and teaching management and measurement and evaluation were at the level of maximum, while the educational supervision were at the level of medium. On the expected performance, the academic affairs administration were at the level of maximum toward overall and also in each aspect.

3. The opinions of instructors on the actual performance of academic affairs administration were at the level of medium toward overall and each aspect too. On the expected performance, the academic affairs administration were at the level of maximum toward overall and also in each aspect.

4. The opinions of directors, heads of academic sections and instructors on the actual performance and the expected performance of academic affairs administration were statistically different in each aspect at .05 level of significance.